

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Husitská teologická fakulta

**Vzdělávací snahy českých jezuitů
v 1. polovině 20. století
Educational Aims of Czech Jesuits in the 1st
half of the 20th Century**

Diplomová práce

Vedoucí práce:

Prof. ThDr. Jan Blahoslav Lášek

Autor:

Ing. Jitka Pokorná

Praha 2009

Anotace

Diplomová práce s názvem: „Vzdělávací snahy českých jezuitů v 1. polovině 20. století“ pojednává o jesuitech. Práce začíná stručným nástinem protikatolicky orientované doby v 16. století. Nejdříve popisují světovou historii řádu Tovaryšstva Ježíšova do roku 1950. Pak pojednávám o životě dvou zakladatelů řádu – sv. Ignáce z Loyoly a sv. Františka Xaverského. Jádrem práce je popis historie jednotlivých jezuitských domů, které byly centry veškerého dění. Na to navazují pojednáním o vzdělávacích počínech jezuitů v letech 1926 – 1930 zejména na území dnešní České Republiky. Mým cílem je poukázat na to, jak jezuité vzdělávali v letech 1926-1930 a případně jak by se některé osvědčené způsoby daly aplikovat dnes a to nejen v katolické církvi. Ke zpracování těchto údajů jsem vycházela z dostupné literatury a také materiálů z jezuitského archivu.

Annotation

Diploma thesis: „Educational Aims of Czech Jesuits in the 1st half of the 20th Century“ deals with the Jesuits. The work begins with a brief outline of anti - catholic tendencies in the 16th Century and the history of the religious order Society of Jesus, i.e. Jesuits, until the year 1950. The lives of two founders of the order - St. Ignatius of Loyola and St. Francis Xavier are depicted more detailed. The main part of thesis contains description of the history of individual Jesuit Associations that were centers of spiritual activities. This is followed by depiction of Jesuit educational events in the period from 1926 to 1930, in particular in the territory of today's Czech Republic. My goal was to point out how Jesuits educated in the period from 1926 to 1930 and how could eventually some of their best educational strategies be applied today, not only in the Catholic Church. During preparation of thesis, I worked with available literature and also materials from the Czech Jesuit archive.

Klíčová slova

Tovaryšstvo Ježíšovo, jesuité, historie, vzdělávání, školství, výchova, informace, dospělí.

Keywords

Society of Jesus, jesuits, history, education, educational system adults, information, adult.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato diplomová práce byla umístěna v Ústřední knihovně UK a používána ke studijním účelům.

V Praze dne 18. srpna 2009

Jitka Pokorná

Poděkování

Chci poděkovat svému školiteli práce prof. ThDr. Janu B. Láškovi za zapůjčení literatury a odborné vedení, prof. PhDr. Ludvíku Armbrustrovi za poskytnutou literaturu, řádu Tovaryšstva Ježíšova za poskytnuté historické materiály z archivu.

Obsah

Úvod	7
1. Světová historie Tovaryšstva Ježíšova	8
1.1 Historická situace, za které vzniklo Tovaryšstva Ježíšova	8
1.2 Svatý Ignác z Loyoly (1491-1556) – zakladatel řádu	10
1.2.1 Ignácův světský život v mládí	10
1.2.2 Ignácův náhlý obrat k Bohu a jeho osvícení	10
1.2.3 Ignácovi studie	11
1.2.4 Od založení řádu Tovaryšstva Ježíšova	12
1.3 Svatý František Xaverský (1506-1552) – misionář ve východní Asii	15
1.3.1 Misie ve světě	15
1.3.2 Život sv. Františka Xaverského	16
1.4 Nejdůležitější historická fakta o Tovaryšstvu Ježíšovu ve světě do roku 1950	20
1.5 Statistická data o počtu jezuitů ve světě v roce 1925, 1926, 1930	33
2. Vzdělávací snahy Tovaryšstva Ježíšova zejména na území dnešní České Republiky v letech 1926 - 1930	34
2.1 Jednotlivé domy Tovaryšstva Ježíšova	38
2.1.1 Velehrad	38
2.1.2 Rezidence na Svatém Hostýně	42
2.1.3 Praha - Bubeneč	43
2.1.4 Bohusudov u Teplic	47
2.1.5 Residence při kostele sv. Ignáce	50
2.1.6 Residence v Hradci Králové	56
2.1.7 Residence v Opavě	57
2.1.8 Residence v Českém Těšíně	58
2.1.9 Residence v Podmoklech	59
2.2 Významná česká jezuitská literatura z let 1925 - 1930	60
2.3 Čeští jezuité na studiích	62
2.4 Základní evangelizační působení jezuitů	66
2.5 Misie českých jezuitů do zahraničí	68
Závěr	70
Seznam použitých pramenů	75

Seznam zkratk

G – generál

GK – generální kongregace

GV – generální vikář

SI – Societas Yesu – Tovaryšstvo Ježíšovo

SJ – Tovaryšstvo Ježíšovo

T.J. – Tovaryšstvo Ježíšovo

Úvod

Tuto diplomovou práci s názvem „Vzdělávací snahy českých jezuitů v 1. polovině 20. století“ jsem se rozhodla psát proto, že mám dlouhodobý zájem o Tovaryšstvo Ježíšovo a jeho činnost. Téma jsem si vybrala zejména dle toho, že zatím nevzniklo dílo, které by se podrobně zabývalo vzděláváním jezuitů z krátkodobého hlediska.

Práci je možné rozdělit na dvě hlavní části. První charakterizuje historii Tovaryšstva Ježíšova ve světě do roku 1950. Tato část zahrnuje informace o zakladatelích jezuitů, zejména o sv. Ignáci z Loyoly a sv. Františku Xaverském. Na to navazuji popisem nejdůležitějších historických údajů o Tovaryšstvu ve světě. Zvláště se věnuji rokům 1925, 1926, 1930, která jsem se rozhodla zařadit proto, že v druhé části mapuji české jezuitu v letech 1926 – 1930.

V tabulkách jsou uvedeny základní data o jednotlivých generálních představených řádu a o generálních kongregací a době pontifikátu papežů.

Druhá, hlavní část, diplomové práce pojednává o českých jezuitech v letech 1926 – 1930. Nejprve uvádím stručné údaje z historie vzniku domů v Tovaryšstvu Ježíšovu. Dál se zaměřuji na vzdělávání od jezuitů v letech 1926 - 1930. Tovaryšstvo vzdělává zejména prostřednictvím svých domů a rezidencí. V práci jsou uvedeny jednotlivé budovy a jak v nich a při nich probíhalo vzdělávání. Za to zařazuji souhrn nejdůležitější české jezuitské literatury. Pak informuji o tom, kde byli čeští jezuité na studiích.

Nakonec stručně uvádím souhrnná fakta o tom, jak mnoho jezuité kázali, zpovídali, a měli další činnosti. Následuje pojednání o jezuitských misiích v zahraničí.

V práci jsem si vytkla za cíl popsat historii Tovaryšstva Ježíšova v první polovině 20. století ve světě a uvést podrobné informace o tom jak jezuité vzdělávali v letech 1926 – 1930. Mým cílem je poukázat na to, jak vznikl jezuitský řád a jaký měl historii význam a jak bychom se jím a jeho způsobem vzdělávání mohli inspirovat i dnes.

1. Světová historie Tovaryšstva Ježíšova

1. 1 Historická situace, za které vzniklo Tovaryšstva Ježíšova

Nejdříve je třeba nastínit jak vznikaly řeholní řády všeobecně. Řeholní řády katolické církve mají společný původ v biblické výzvě k užšímu následování Krista. Také se ve všech skládají sliby chudoby, čistoty a poslušnosti.¹ Podle katolického přesvědčení jsou navíc odpovědí církve na určitou výzvu dějin², proto je třeba tuto situaci popsat. Řády jsou reakcí křesťanů na konkrétní nebezpečí nebo příležitost. Například benediktinský řád vznikl v 6. století, tedy v době, kdy se stěhovaly celé národy a antický svět byl zvnějšku rozbit a uvnitř nejistý. Tehdy přichází Benedikt s výzvou k míru, pokoji a ukončení putování. Ve třináctém stoletím přichází františkáni se svojí chudobou a radostí. Reagují tak na začínající se rozkvět měst a růst bohatství. Jako Benedikt postavil proti duchu meče a nepokoje svůj pokoj, tak František staví proti duchu peněz svou chudobu. Chudobu nejen jako sociální etiku, ale i jako následování chudého Krista.³

Kdy ale přichází hodina jezuitského řádu? Ignác z Loyoly, zakladatel Tovaryšstva Ježíšova, jak se řád oficiálně jmenuje, se narodil roku 1491, tedy na rozhraní středověku a novověku.⁴ Jezuitský řád tedy působí až v novověku.

Přelom 15. a 16. století se vyznačuje významnými zámořskými objevy. Roku 1492 objeví Kryštof Kolumbus Ameriku a roku 1498 obeplouvá Vasco de Gama mys Dobré naděje. Když roku 1445 vynalézá Gutenberg knihtisk, otevírají se nové obzory navíc před literaturou, vědou, uměním a náboženstvím. Je to doba renesance a humanistů, jako byli Erasmus, Rabelais, Shakespeare, Leonardo da Vinci, Raffael, Michelangelo.⁵

Politická situace ve Španělsku vzrostla již sjednocením Kastilie s Aragonem sňatkem tamních vládců Ferdinanda a Isabely. Centralizace španělských vládců narazila na odpor mocné šlechty. V roce 1516 nastupuje na trůn Karel Habsburský, který svou politikou sice neohrožuje zájmy šlechty, ale zase se setkává s nevůlí měst. Z mezinárodního hlediska

¹ MIKULÁŠEK, František, *Jezuité kdysi a dnes*. Praha 1994, str. 3.

² Tamtéž.

³ Tamtéž.

⁴ Tamtéž.

⁵ Tamtéž.

rozšíření habsburského panství vadilo především Francii, která za vlády Františka I. (1515 - 1547) vedla s Habsburky války.⁶

Itálie je rozdrobená na řadu států a státek, které mezi sebou vedou boje. Přesto Itálie duchovně nejvíce ovlivňuje Evropu a Řím, je sídlem hlavy obecné katolické církve. Renesanční hnutí zde kladou důraz na lidskou individualitu a plně prožitý pozemský život, nepopírají ale Boha. Jen pozici katolické církve oslabují. Pozici katolické církve však otřese až vznik reformačního hnutí. Reformace vzniká ve středoevropské Římské říši a na rozdíl od jižního renesančního humanismu se znovu vztahuje k Bohu. Jejím hlavním cílem je změna a náprava církve.⁷

Roku 1517 vyvěsí Luther na zámecký kostel ve Wittenbergu svých 95 tezí. Roku 1530 uveřejňují protestanti augsburské vyznání a roku 1536 vydává Kalvín „*Institutio christianae religionis*“, první reformovanou dogmatiku. V Evropě začíná doba náboženských válek. V této dějinné chvíli je založeno Tovaryšstvo Ježíšovo, aby obhájilo a rozšířilo katolickou víru.⁸

⁶ ČORNEJOVÁ, Ivana, *Tovaryšstvo Ježíšovo: jezuité v Čechách*. Praha 2002, str. 10.

⁷ Tamtéž, str. 10 - 11.

⁸ MIKULÁŠEK, František, *Jezuité kdysi a dnes*. Praha 1994, str. 3 - 4.

1.2 Svatý Ignác z Loyoly (1491-1556) – zakladatel řádu

1.2.1 Ignácův světský život v mládí

Iñigo – Ignác López de Loyola, zakladatel řádu Tovaryšstva Ježíšova se narodil roku 1491 jako poslední ze 13 dětí baskické šlechtické rodiny v rodovém sídle na zámku Loyole u Azpeitie v provincii Guipùscoa. Jeho výchova odpovídá době a zvyku. Je zaměřena víc na ducha světa než na vůli Boží. Deset roků pobývá mladík drobné postavy z baskické země jako páže na dvoře otcova přítele Juana Velázqueze de Cuéllar z Arévalu. Tato služba mu má umožnit přístup k velkému světu dvora. Mladý šlechtic tak poznává nejen jemnou dvorskou kulturu, ale i její špatnost.⁹

V této době, kdy se Iñigo věnuje světským radovánkám, by stěží někoho napadlo, že se tento muž stane knězem, založí řád a dokonce bude prohlášen za svatého.

V roce 1518 vstupuje po slávě toužící důstojník Iñigo do služeb vicekrále Navarrského, dona Antonia de Laras. Když v první španělsko – francouzské válce (1521 – 1525) brání jako velitel města pevnost Pamplonu proti přesile Francouzů, je na svatodušní pondělí roku 1521 těžce zraněn dělovou koulí na pravé noze. Je převezen na hrad Loyola. Za dnů léčení v baskické vlasti žádá ke svému pobavení nějaké rytířské romány. Ale tento druh četby na hradě není.¹⁰

1.2.2 Ignácův náhlý obrat k Bohu a jeho osvícení

Na hradě Loyola jsou jen zbožné knihy. Protože jeho zranění mu nedovoluje mnoho pohybu, tak začíná tyto knihy číst.

V knihovně jsou čtyři svazky, v nichž německý kartuzián Ludolf Saský popsal život Kristův, a pak tlustá „Legenda svatých“ od dominikána Jakuba de Voragine. Nejdříve čte Iñigo knihy s odporem, potom s údivem a nakonec už se zájmem v zbožných knihách objevuje nový svět.¹¹

Iñigo myslí na krále, který není z tohoto světa. Do myšlenek nad Bohem se mu ale ještě také vkrádají vzpomínky na ženy a zbraně.

⁹ Tamtéž, str. 4.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Tamtéž.

Zjišťuje, že zatímco myšlenky na světské radovánky jej činí vyprahlým, tak myšlenky na Boha v něm způsobují hlubokou radost. Dojde k závěru, že vyprahlost a radostnost lze považovat za kritéria, která umožňují poznat vůli boží. Jde ji takto odlišit od vůle toho druhého. Během svého života bude na tuto zkušenost navazovat a učiní z ní základní princip duchovního vedení.¹²

Iñigo koncem února 1522 opouští svůj rodný hrad a v prostém kostele na hoře Montserratu u Barcelony skládá svůj životní slib, místo drahocenných šatů obléká žebrácký oděv a svůj meč věší u oltáře Panny Marie jako votivní dar a zasvěcuje se službě Kristovi, svému novému a jedinému králi. Až později, během pařížského studia, přijímá jméno Ignác, aby tím vyjádřil úctu ke svatému Ignáci, biskupu z rané křesťanské doby. Při dlouhých modlitbách a přísném pokání v sousedním katalánském městečku Manreze prodělá Iñigo základní zkoušku, při níž nalezne cestu k novému životu - naprosté temno duše, děsivou úzkost svědomí, hluboké zoufalství a nakonec hluboký mír. Po velké zkoušce se mu dostane mnoha darů a milostí, které vyvrcholí viděním u Cardoneru, říčky v Manreze, a toto vidění se v Ignácově životě asi stává zásadní zkušeností. Ve svém „Vyprávění Poutníka“ napíše Ignác později: „Byl obdařen takovým poznáním a porozuměním mnoha věcem duchovního života a pravdám víry a vůbec takovou jasnozřivostí, že mu bylo všechno zalito světlem.“ Podle vlastního svědectví se stal v Manreze během několika měsíců, od dubna 1522 do února 1523, zcela jiným člověkem se zcela jiným chápáním. Iñigo shromáždí svoje základní myšlenky o duchovním životě a zachytí je v sešitu. Tyto poznámky se mají stát základem jeho duchovního cvičení neboli exercicií. Později Ignác nazýval své duchovní objevy z Manrezy svou původní církví nebo svým noviciátem.¹³

1.2.3 Ignácovi studie

S listem od papeže pluje na lodi Negrona v červenci roku 1523 do svaté země. 1. září 1523 vstupuje Iñigo na Svatou zem, kde kdysi žil Bůh. Církevní vrchnost mu však coby laikovi žádnou duchovní činnost nepovolí a dopraví ho zase zpět domů. Iñigo se definitivně

¹² Tamtéž, str. 5.

¹³ Tamtéž, str. 5 - 6.

rozhoduje, aby mohl dosáhnout svého cíle, totiž „pomáhat duším“, musí studovat a stát se knězem. Skoro dva roky studuje v Barceloně latinu a pak filozofii na univerzitách v Alcale (1526 – 1527) a v Salamance (1527 – 1528), přitom se však nevzdává apoštolské práce. Tato jeho obětavá náboženská činnost mu vynese podezření z kacířství. Dvakrát sedí Iñigo ve vyšetřovací vazbě v Alcale a Salamance, kde je po tři týdny doslova držen v okovech. Podaří se mu dokázat, že podezření z kacířství bylo nepodložené, a dostane se opět na svobodu. Během svého života ještě sedmkrát podstoupí podobnou zkoušku.¹⁴

V roce 1528 vstupuje Iñigo na pařížskou Sorbonu, která tehdy byla hlavním vědeckým centrem západu, roku 1535 získává stupeň magistra a je od té doby titulován magister Ignác. V této době shromažďuje kolem sebe univerzitní studenty. 15. srpna 1534, v den Nanebevzetí Panny Marie, uzavírá Ignác se svými šesti druhy v malém kostele na úpatí Montmartru slib, že po skončení studií začnou žít v chudobě a odejdou se věnovat duším do Jeruzaléma. Pokud by to nešlo, tak se dají k dispozici papeži, aby je vyslal tam, kde budou moci vykonat více k větší slávě boží a pro spásu duší. Jejich výpravě do Svaté země však zabránila válka mezi Benátkami a Tureckem. Mezi šesti druhy jsou savojský Petr Fáber, František Xaverský z Navarry, Mikuláš Bobadill z Kastelánska, Portugalec Šimon Rodriguez a Diego Laynez a Alfonz Salmeron.¹⁵

1.2.4 Od založení řádu Tovaryšstva Ježíšova

V červnu roku 1537, na den Jana Křtitele, přijímají Ignác a jeho druhové v Benátkách kněžské svěcení.¹⁶ Ignác jejich uskupení nazývá „Tovaryšstvo Ježíšovo“ – „La Compañía de Jesús“¹⁷. Pro lid jsou to putující kněží.¹⁸

Protože turecké války zabránily druhům odjezdu do Svaté země, tak začínají s apoštolskou prací v Itálii. Nejprve ošetřují nemocné, v zimě 1537/38 veřejně kážou a v různých městech horní Itálie se věnují péči o duše a náboženskému vyučování. František a Bobadilla působí v Bologni. Na jaře 1538 se druhové schází v Římě, kam je už předešel Ignác. Papež Pavel III.

¹⁴ Tamtéž, str. 6.

¹⁵ Tamtéž, str. 6 - 7.

¹⁶ Tamtéž, str. 7.

¹⁷ KYRALOVÁ, Marie (ed.), *František Xaverský (1506 – 1552): výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu*. Velehrad 2005, str. 12.

¹⁸ MIKULÁŠEK, František, *Jezuité kdysi a dnes*. Praha 1994, str. 7.

přijímá pařížské magistry laskavě a svěruje jim, poté co úspěšně kázali a duchovně působili i v Římě, další větší úkoly. Posílá kněze z Ignácova okruhu, aby pomáhali uskutečňovat reformu. V roce 1539 je Rodriguez vyslán do Sieny, Faber a Laínez do Parmy a Bobadilla do Neapole. Salmeron je poslán na jaře 1540 na sever, aby povzbuzoval ve víře pronásledované katolíky v Irsku a ve Skotsku. František je poslán v roce 1540 do Indie na přání Portugalského krále.¹⁹

V březnu 1539 se začínají druhové zabývat otázkou podoby a budoucnosti svého společenství.²⁰ Magistři shromáždění okolo někdejšího důstojníka, uvažují o řádu zaměřeném na studium, vědu a apoštolskou činnost.²¹ V půli dubna se rozhodnout pro řád. Ve slovech „k větší slávě boží“ a „pomoci duším“ spočívá smysl Tovaryšstva Ježíšova, které chápe křesťanství především jako službu bližním.²²

Nejznámějším krédem sv. Ignáce je „Omnia ad maiorem Dei gloriam.“ – „Vše pro slávu Boží“.²³ Myšlenkou „čest boží“ a pojetím „života jako služby“ se zakladatel Tovaryšstva Ježíšova Ignác blíží ženevskému reformátoru Janu Kalvínovi.²⁴

Už v době ústního potvrzení Tovaryšstva Ježíšova papežem Pavlem III. v roce 1539 sestavuje Ignác základní osnovu činnosti – tzv. formule, kde v pěti kapitolách stanovuje hlavní cíle a povinnosti řádu: sliby chudoby a poslušnosti, misijní poslání, zvláštní poslušnost vůči papeži, pravomoci generála a dalších vyšších hodnostářů. Kompletní řádovou ústavou se stávají „Constitutiones Societatis Iesu“ – „Konstituce“, na nich Ignác pracuje od roku 1541 do roku 1552. Doplnuje je ale až do konce života.²⁵

Sv. Ignác sestavil řeholi jezuitského řádu.²⁶

Dne 27. září 1540 potvrzuje papež Pavel III. Tovaryšstvo Ježíšovo jako řád. Prvním představeným - generálem je při tajném hlasování v dubnu 1541 jednohlasně zvolen Ignác.²⁷

¹⁹ KYRALOVÁ, Marie (ed.), *František Xaverský (1506 – 1552): výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu*. Velehrad 2005, str. 13.

²⁰ MIKULÁŠEK, František, *Jezuité kdysi a dnes*. Praha 1994, str. 7.

²¹ KYRALOVÁ, Marie (ed.), *František Xaverský (1506 – 1552): výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu*. Velehrad 2005, str. 13.

²² MIKULÁŠEK, František, *Jezuité kdysi a dnes*. Praha 1994, str. 7.

²³ ČORNEJOVÁ, Ivana, *Tovaryšstvo Ježíšovo: jezuité v Čechách*. Praha 2002, str. 23.

²⁴ MIKULÁŠEK, František, *Jezuité kdysi a dnes*. Praha 1994, str. 7.

²⁵ ČORNEJOVÁ, Ivana, *Tovaryšstvo Ježíšovo: jezuité v Čechách*. Praha 2002, str. 25 – 26.

²⁶ URL: <<http://www.jesuit.cz/historie.php>> [cit. 2009-03-20].

²⁷ MIKULÁŠEK, František, *Jezuité kdysi a dnes*. Praha 1994, str. 8.

V roce 1552 je založena řádová kolej – Collegium Romanum.²⁸

V lednu 1556 vysílá Ignác 12 druhů do Prahy, ti přijdou 18. dubna 1556. Vede je otec Ursmar Goissony z Lutychu. 31. července 1556 Ignác z Loyoly umírá. V té době se Tovaryšstvo Ježíšovo – Societas Iesu dělí už na jedenáct provincií, v nichž existuje více než 67 řádových domů.²⁹

²⁸ ALTRICHTER, Michal (ed.), *Jezuité v historickém přehledu*. Velehrad 2002, str. 12.

²⁹ ČORNEJOVÁ, Ivana, *Tovaryšstvo Ježíšovo: jezuité v Čechách*. Praha 2002, str. 28 – 29.

1.3 Svatý František Xaverský (1506-1552) – misionář ve východní Asii

1.3.1 Misie ve světě

Zámořskými objevy – zejména objevením Ameriky v roce 1492 začíná nový věk evropských dějin a s tím také nové možnosti pro křesťanské misie.³⁰ Na nich zažívají misionáři úžasná dobrodružství při setkávání se s novými lidmi a kulturami.

To je často doprovázeno kázáními, hromadnými křty, ale nechybí také velké nebezpečí, útrapy a strádání, chyby a omyly, utrpení a i mučednictví. Po objevení „Západní Indie“, jak chybně nazval nové ostrovy Kryštof Kolumbus, pokračují výpravy expedicí Portugalce Vasco da Gamy roku 1497, který objevuje mimo jiné Mozambik a dosáhl pobřeží skutečné Indie.³¹

Evropa expanduje do světa. Za několik desetiletí jdou po nových cestách i první jezuité.³²

Panovníkům, kteří objevitele na tyto plavby vysílali a financovali pak i dobyvatele, kteří za nimi následovali, šlo v zásadě o dvě věci - jednak si podrobit místní obyvatelstvo a využít bohatství, které objevené země měly, a zadruhé evangelizovat původní obyvatelstvo.³³ Na prvním místě bylo rozšíření mocenského vlivu a zisky a až potom zájem o vedení duší k Bohu.

Aby nedocházelo ke zbytečným bojů o nová území mezi Španělskem a Portugalskem, tak v roce 1493 vydal papež Alexandr VI. tři buly, kterými rozdělil misijní pole demarkační čarou. Ta vedla od severního k jižnímu pólu sto mil na západ od Azorských ostrovů. Všechna území na západ od této linie patřila Španělsku, území na východ od ní Portugalsku. Současně byla také pro Tichomoří stanovena obdobná demarkační čára, která byla shodná se sedmnáctým stupněm východní délky. Všechna tato území španělští a portugalští králové dostali pod podmínkou, že tamějším národům přinesou katolickou víru, vyšlou tam misionáře a zbudují kostely. Jejich pravomoci byly zpřesněny v dokumentu „Patronáto“. Papež udělil katolickým vládcům Španělska a Portugalska misijní monopol, misionáři měli královskou ochranu, cestovali na španělských a portugalských obchodních lodích a měli i finanční

³⁰ KYRALOVÁ, Marie (ed.), *František Xaverský (1506 – 1552): výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu*. Velehrad 2005, str. 5.

³¹ Tamtéž.

³² MIKULÁŠEK, František, *Jezuité kdysi a dnes*. Praha 1994, str. 3.

³³ KYRALOVÁ, Marie (ed.), *František Xaverský (1506 – 1552): výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu*. Velehrad 2005, str. 5 - 6.

zabezpečení. Papež se přenesením misí na světské mocnosti vlastně vzdal svých práv a jeho rozhodnutí byla podřízena královskému schválení.³⁴

Portugalci na Dálném Východě založili kolonii Goa, která se stala již v roce 1534 biskupstvím a v roce 1558 zde bylo zřízeno arcibiskupství. Arcibiskup v Goa se stal představitelem západní církve v celé východní Asii.³⁵

Problémy s evangelizací způsobovaly nejen neznámé přírodní podmínky – zejména počasí, a cizí kultura, ale i chování kolonistů. Náboženství je třeba založit nejen na hluboké víře, ale i na znalosti zvyků a zákonů evangelizované země. Novou cestu pro misie v nových zemích ukázal církvi „apoštol Indie“, jezuita svatý František Xaverský.³⁶

1.3.2 Život sv. Františka Xaverského

Baskický šlechtic don Francisco de Yasu y Xaver (1506-1552) se narodil 7. dubna 1506 na zámku Xaver v tehdejším samostatném baskickém království Navarra. Je třetím synem doktora práv Juana de Jassu (Yasu) a doňi Marie Aznararez da Sada, Xaver y Azpilcueta. Jeho otec Juan de Jassu zastává v navarrském království odpovědná místa ve správě. Pracuje jako správce financí, zastává významnou funkci ve sněmu a je prezidentem královské rady. Matka doña Maria Aznarez da Sada pochází ze staré šlechtické rodiny a přinesla do manželství dva zámky „Azpilcuetu“ a „Xaver“. Jméno Xaver, které František později používá, pochází tedy od matky, jejíž rod vymřel po meči.³⁷

V době Xaverova dětství bojuje jeho země - baskická Navarra o svou nezávislost proti Španělsku a Francii. Nakonec Španělsko roku 1515 a roku 1520 zlomí navarrský odpor. Navarrské království je připojeno ke Španělsku. Pro dům Xaverů představuje porážka katastrofu. Don Juan de Jassu tuto ránu nepřežije a zemře už roku 1515. Starší bratři od Františka bojují v roce 1520 na straně Francie proti Španělsku. V boji o pevnost Pamplona, kterou dočasně v roce 1521 obsadí, stojí Xaverovi bratři proti donu Iñigovi de Loyola, který bojuje na straně Španělska. Po rozhodující porážce, která následuje, jsou zajati, obviněni

³⁴ Tamtéž, str. 6 - 7.

³⁵ Tamtéž, str. 7.

³⁶ Tamtéž, 7 - 8.

³⁷ Tamtéž, str. 8.

z velezrady a odsouzení. Na přimluvu své matky jsou sice v roce 1524 omilostněni, zámek Xaver jim je však zabaven a matce s dětmi je ponechán jen obytný dům.³⁸

Ztráta otce, dobrého postavení ve společnosti, majetku, uvěznění bratrů, a také připojení Navarrského království ke Španělsku museli zajisté Františka hluboce zasáhnout.

Františkovi se dostává humanistického vzdělání, nejdříve doma od zámeckého kaplana a domácího učitele, potom v sousedním městečku Sanguesa. V osmnácti si zvolí povolání duchovního. Na podzim v roce 1525 odjíždí na univerzitu do Paříže a nastupuje v koleji Svaté Barbory, která se na příštích jedenáct let stává jeho domovem. 1. října zahajuje studia. „Latinská čtvrť“, která je sídlem univerzity, je studentskou republikou s vlastními zákony a úřady. Na čtyři tisíce studentů z celého světa je rozděleno na čtyřech fakultách - teologické, církevně právní, lékařské a filosofické. Humanistické a filosofické přednášky probíhají v kolejích. František zvládá studium snadno, dělí se o svůj pokoj s dalšími studenty, ale jinak žije úměrně svému společenskému postavení. Drží si jezdeckého koně a sluhu. Platí na univerzitě za nejlepšího jezdce ve skocích.³⁹

Ve svém prvním pařížském studijním roce si František Xaverský našel dobré přátele. Vedle mladého učitele Juana de Peña to je i spolubydlící Petr Faber - Pierre Lefèvre. V roce 1528 Františkovi umírá matka. Ve stejném roce přichází do Paříže muž, který má rozhodujícím způsobem ovlivnit další život Františka Xaverského, je jím Iñigo de Loyola. Do Paříže se dostává z Barcelony a chce zde dokončit studia. Dostává přidělený pokoj, ve kterém bydlí Juana de Peña a Petr Faber a František Xaverský. Zpočátku František Iñiga nemá rád zejména proto, že bojoval proti jeho bratrům, ale časem zjišťuje, že má dobrou povahu. Pomáhá Františkovi v době, kdy je ve finanční tísní tím, že pro něj vyžebřá peníze. A když je František 15. března 1530 promován na magistra a může tedy konat přednášky z filosofie, přivede mu Iñigo mnoho mladých platících studentů. Xaver k němu začíná mít důvěru a zamiluje si ho. Iñigovi se navíc podaří vytrhnout přítele ze zaběhnutých návyků, osvobodit ho od běžných a vnějškových forem náboženského života a ukázat mu střed víry – Ježíše Krista – jako živou osobu. František se obrátí, vzdává se všech plánů na skvělou kariéru, tučná

³⁸ Tamtéž, str. 8 - 9.

³⁹ Tamtéž, str. 9 - 10.

obročí a světské postavení. Vzdává se místa kanovníka v Pamploně, které pro něho vymohl jeho bratr don Juan.⁴⁰

V zimě 1537/38 František a Bobadilla působí v Bologni. Na jaře 1538 se druhové schází v Římě, kde je přijímá papež Pavel III.. Potom je František sekretářem u Ignáce. Jeden magistr v roce 1539 píše o jezuitech portugalskému králi Janu III., že z Paříže odcestovali jistí učení klerikové dobrého života, kteří si k službě Bohu oblíbili chudobu a žijí jenom z almužen křesťanských věřících a všude, kam přijdou, káží a působí mnoho užitku. Dom Pedro de Mascarenhas, pán z Palmy, vyslanec portugalského krále Jana III. v Římě si vyprošuje šest misionářů pro Indii. Ignác může poslat pouze dva. Nakonec jsou jimi Rodrigueze - je jediný Portugalec mezi Otcí Tovaryšstva, a František. Před odjezdem dává František souhlas ke všem konstitucím, pravidlům a nařízením, které by zůstávající bratři učinili, píše „votum“ pro nastávající volbu generála a připojuje dopředu svůj slib.⁴¹

15. března 1540 se misionáři vydávají na dlouhou cestu přes Itálii a Francii. Koncem června 1540 přijíždí do Lisabonu, hlavního města Portugalska. Město má přes šedesát tisíc obyvatel; z toho asi desetinu tvořili černí otroci a otrokyně. Několik dnů po příjezdu jsou František a Rodriguez přijati králem Janem a královnou v paláci Estaos. Když král viděl, jaký mají misionáři duchovní vliv na dvorní společnost a zvláště na mladé šlechtice, chtěl si je oba ponechat v Portugalsku. Rodriguez nakonec zůstává u dvora a František odplouvá do Indie. 7. dubna 1541, v den jeho 35. narozenin, převáží bárka Xavera na palubu jednoho z pěti trojstěžníků východoindické flotily, která kotví v přístavu Belém. Jen deset let života mu zbývá, aby splnil svůj celoživotní úkol. Po cestě trvající třináct měsíců přistává v hlavním městě portugalsko - východoindické koloniální říše Goa.⁴²

V roce 1545 František Xaverský odchází z Indie na Moluky, po celou dobu misií posílá do Evropy dopisy o životě a evangelizaci původního obyvatelstva.⁴³

V roce 1549 se František stává indickým provinciálem. 7. února 1549 se Antonio Criminali stává mučedníkem při misi v Indii. 15. srpna 1549 začíná František s misiemi v Japonsku. 2. prosince 1552 umírá sv. František Xaverský, když se plaví do Číny.⁴⁴

⁴⁰ Tamtéž, str. 10 - 13.

⁴¹ Tamtéž, 13 - 16.

⁴² Tamtéž, str. 16 - 17.

⁴³ ALTRICHTER, Michal (ed.), *Jezuité v historickém přehledu*. Velehrad 2002, str. 11.

František Xaverský se jako první snaží přistupovat k národům jiných světadílů a k jejich odlišným kulturám spravedlivě a uctivě. Nepřináší do Asie Evropu, ale Krista. Nesnaží se měnit kulturu domorodého obyvatelstva, ale zvěstuje jim víru. Někdy neprosazuje víru násilím. Od misionářů požaduje studium nové řeči, způsobu života, zvyků a kultury domorodých národů v nově objevených zemích. Zahajuje vzdělávání katechetů z původního obyvatelstva, zakládá školy. Požadavek svatého Pavla „všem se stát vším“ prožívá velmi silně. Ukazuje, že klíčem k srdci těchto národů je láska. Jeho metodu vytváří láska, která se dokáže přizpůsobit. Žije celé roky s lovci perel jako jeden z nich, s předními Japonci jako Japonec. Poukazuje na to, že v jiných civilizacích je mnoho ušlechtilých prvků, které by bylo chybné za každou cenu odmítat. Jeho metody sice vyvolaly ve své době kontroverze, ovlivnily však budoucí misijní dílo církve. Jeho metody měly úspěch, protože František byl díky své hloubce a lásce přesvědčivý jako vzor, strhující svým příkladem. František podnítil výměnu dopisů mezi jednotlivými misionářskými stanicemi, aby podpořil výměnu zkušeností. Také jeho zásada „Jenom ti nejlepší a nej kvalifikovanější kněží patří do misí“ se stále více prosazovala u zodpovědných světských a duchovních držitelů moci.⁴⁵

⁴⁴ Tamtéž, str. 12.

⁴⁵ KYRALOVÁ, Marie (ed.), *František Xaverský (1506 – 1552): výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu*. Velehrad 2005, str. 17 - 18.

1.4 Nejdůležitější historická fakta o Tovaryšstvu Ježíšovu ve světě do roku 1950

15. srpna 1534 Ignác z Loyoly a jeho druhové - Petr Faber, František Xaverský, Jakub Laínez, Alfons Salmeron, Šimon Rodriguez a Mikuláš Bobadilla skládají na Montmartru v Paříži slib chudoby a čistoty. Dále se rozhodli nabídnout jako misionáři ve Svaté zemi. Pokud by to nemohli splnit do jednoho roku, tak namísto toho se dají k dispozici papeži pro splnění jakéhokoli církevního úkolu. Již od 18. do 25. listopadu 1538 nabízí první druhové své služby papeži Pavlu III. 15. dubna 1539 papež posílá čtyři z nich do Sieny a Parmy. 3. září 1539 papež Pavel III. ústně potvrzuje první „Formuli Institutu“.⁴⁶

V únoru 1540 na žádost Jana III. Portugalského papež rozkazuje tovaryšům vybrat misionáře pro Janovi asijské kolonie. Sv. Ignác vybírá dva misionáře - Šimona Rodrigueze a Františka Xaverského. Jan Codure je poslán na misi pro pronásledované v Irsku. V červnu 1540 jsou první mladí tovaryši posláni na studie do Paříže. 27. září 1540 je Tovaryšstvo Ježíšovo schváleno bulou „Regimini militantis Ecclesiae“ papeže Pavla III.. Ta ale omezuje počet profesů jen na 60. V říjnu 1540 Petr Faber zahajuje činnost Tovaryšstva v Německu. V dubnu 1541 se František Xaverský spolu s dalšími třemi společníky vydává na moře. 13. dubna 1541 je svatý Ignác jednohlasně zvolen generálním představeným T.J. (- Tovaryšstva Ježíšova) a 19. dubna 1541 se jím oficiálně stává. 22. dubna 1541 v bazilice sv. Pavla za Hradbami skládají první tovaryši svou profes. V roce 1542 Tovaryšstvo Ježíšovo otevírá první dvě koleje pro vlastní studenty při univerzitách v Coimbře a Padově. Zemřel P. Codura a na jeho místo do Irska nastupuje Brot a Salmeron. Jezuitská podpora katolíků v Irsku trvá po dvě století. V roce 1543 vstupuje do T.J. první Severoevropan Holanďan sv. Petr Kanisius. 14. března 1544 je znovu schváleno T.J. a pověřeno sepsat Konstituci bulou „Iniunctum Nobis“. Římská komunita v čele se sv. Ignácem se stěhuje do vlastního domu. V roce 1545 František Xaverský odchází z Indie na Moluky, po celou dobu misíí posílá do Evropy dopisy o životě a evangelizaci domorodého obyvatelstva. Breve „Exponi nobis“ z 5. dubna 1546 dovoluje vstupovat do T.J. kněžům i laikům, kteří budou skládat pouze jednoduché sliby. V roce 1546 na žádost papeže Pavla III. posílá sv. Ignác tři jezuity na Tridentský koncil. Jsou jimi Faber, Laínez a Salmeron. V roce 1547 je zřízena Španělská provincie. Rodriguez vysílá

⁴⁶ ALTRICHTER, Michal (ed.), *Jezuité v historickém přehledu*. Velehrad 2002, str. 10.

misionáře do Konga. V roce 1548 jsou vytištěny Exercicie sv. Ignáce pro vnitřní potřebu řádu. V Messině se otevírá první jezuitská kolej s bezplatnou školou pro veřejnost.⁴⁷

V roce 1549 Petr Kanisius odchází do Německa. František Xaverský se stává indickým provinciálem. 7. února 1549 se Antonio Criminali stává mučedníkem při misi v Indii. 15. srpna 1549 začíná František Xaverský s misemi v Japonsku.⁴⁸

21. července 1550 je vydána druhá bula nazývaná „Exposcit debitum“ potvrzující T.J.. V roce 1552 sv. Ignác souhlasí, že T.J. zřídí v Římě kolej pro formaci diecézního kléru pro německou oblast s názvem „Collegium Germanicum“. Později takto vzniknou i další koleje pro Anglii, Řecko, atd.. 2. prosince 1552 umírá sv. František Xaverský, když se plaví do Číny. V roce 1553 dokončí sv. Ignác Konstituce. V roce 1554 odsoudí T.J. teologická fakulta Pařížské university, čímž se omezí šíření T.J. ve Francii. 31. července 1556 umírá sv. Ignác. V té době se Tovaryšstvo skládá z dvanácti provincií. Jsou jimi Portugalsko, Itálie, Sicílie, Horní Německo, Dolní Německo, Francie, Aragónie, Kastílie, Andalúzie, Indie, Etiopie, Brazílie. Členů má více než tisíc, ale profesů jen 40. 19. června 1558 se schází První generální kongregace, která na dřívější žádost sv. Ignáce schválila Konstituce. Schválila je v původním znění z roku 1553. Druhým generálem je zvolen Diego Laínez. Na žádost papeže Pavla IV. je funkční období generálů tříleté, ne tedy doživotní, jak to bylo ustanoveno v Konstituci sv. Ignácem. Tovaryšstvo se podřizuje papeži v tom, že přijímá praxi chórové denní modlitby církve.⁴⁹

V roce 1563 P. Jean Leunis zakládá v Římě Mariánskou družinu. V roce 1564 papež Pius IV. zakládá diecézní seminář, který svěřuje jezuitům. V Paříži se otevírá jezuitská kolej. V roce 1565 se schází Druhá generální kongregace, která ustanovuje konání kongregace prokurátorů po třech letech za účasti jednoho zástupce z každé provincie. Ta má také řešit, kdy svolat GK (generální kongregaci). V roce 1568 se začíná stavět chrám a dům Il Gesù.⁵⁰

V roce 1570 se na misi z Portugalska do Brazílie vydává 54 jezuitů pod vedením provinciála de Azevedo. V roce 1580 Edmund Kampián a Robert Persons se dostavili do Anglie. 1. února 1583 je vydána bula „Quanto fructuosius“, která znovu potvrzuje řád a

⁴⁷ ALTRICHTER, Michal (ed.), *Jezuité v historickém přehledu*. Velehrad 2002, str. 10 – 12.

⁴⁸ Tamtéž, str. 12.

⁴⁹ Tamtéž, str. 12 – 14.

⁵⁰ Tamtéž, str. 14 – 15.

schvaluje Konstituce. Michal Ruggieri a Matteo Ricci přicházejí na misii do Číny. 8. prosince 1583 jezuité začínají v Římě psát návrh obecných pravidel jezuitského školství „Ratio studiorum“. V roce 1591 je „Ratio studiorum“ zavedeno „ad experimentum“ a v roce 1599 ho definitivně promulguje generál. 25. května 1584 je bulou Ascendente Domino potvrzeno, že první sliby jezuitů skládané po noviciátu je činí řeholníky. Bula „Omnipotentis Dei“ vydaná v témže roce 5. prosince kanonicky zakládá Mariánské družiny.⁵¹

V roce 1591 je vydána bula „Ecclesiae Catholicae“, která znovu potvrzuje Konstituce sv. Ignáce. V roce 1592 začínají jezuité s misemi v Holandsku. 3. listopadu 1593 na Páté generální kongregaci jsou pro nepokoje ve Španělsku zdejší konfliktní jezuité vyloučeni z Tovaryšstva Ježíšova. Z těchto 27 jezuitů, kteří podali memorandum je 25 židovského nebo maurského původu, proto je také zakázáno přijímat do T.J. osoby tohoto původu. Toto ustanovení bylo definitivně zrušeno až v roce 1946. Zároveň je přijat dekret o tom, že jezuitští pedagogové se mají v teologii přidržovat sv. Tomáše Akvinského a ve filosofii Aristotela. Pod filosofii v této době již spadaly také některé dnešní přírodní vědy. Problematiku dnešních přírodních věd ale Tovaryšstvo Ježíšovo neřešilo, protože se jimi nezabýval Aristoteles. Rok 1595 byl pro jezuitu kritický ve Francii. Nejdříve je v lednu oběšen P. Guignard, protože je obviněn z účasti na atentátu francouzského krále Jindřicha IV. A zanedlouho poté parlament vyhání jezuitu z Francie. V roce 1603 se jezuité vrací do Francie, kde ale nesmí veřejně vyučovat až do nástupu Ludvíka XIII. na trůn roku 1610.⁵²

18. února 1604 je papežským brevem prohlášen Stanislav Kostka blahoslaveným. 26. září 1605 je Alois Gonzaga prohlášen blahoslaveným, 19. října breve povoluje úctu k Aloisovi, 16. srpna 1670 bylo vydáno oficiální beatifikační breve. 4. září 1606 vychází bula „Quantum Religio“ potvrzující Tovaryšstvo Ježíšovo. 3. prosince 1609 je beatifikace sv. Ignáce a sv. Františka Xaverského a 14. února 1622 jsou kanonizováni. V roce 1626 je zahájena stavba nového římského domu sv. Ignáce, který je dokončen v roce 1675. Rok 1614 je kritickým pro jezuitské misie. Jsou první redukce v Paraguayi a začíná velké pronásledování v Japonsku.

⁵¹ Tamtéž, str. 15 – 16.

⁵² Tamtéž, str. 17 – 18.

Z Japonska je přesunuto část jezuitů do „Ko-čin-činy“, tj. Vietnamu. Vzhledem k začátku třicetileté války jsou v roce 1618 vyhoštěni jezuité také ze zemí Koruny české.⁵³

Od roku 1633 působí jezuité v Marylandu v USA. V roce 1643 vychází první dva svazky „Acta Sanctorum“. V roce 1646 nařizuje papež Inocenc X. pořádat generální kongregaci každých devět let - toto ustanovení ale zruší Benedikt XIV. roku 1745. Inocenc X. dále přikazuje, že se při každé generální kongregaci mají změnit všichni asistenti, superioři mají být na tři roky a nesmějí být představenými znovu dřív, než za rok a půl. Nařízení o superiorech je zrušeno Alexandrem VII. V roce 1658 do Tonchina odchází první apoštolský vikář – Mons. de Pallu.⁵⁴

V letech 1698 – 1700 dochází prací jednoho jezuitského kaplana císařských vojsk v Sedmihradsku k unii pravoslavné diecéze Alba Iulia s Římem. To je začátkem rumunské uniatské církve. Od roku 1701 do roku 1762 v Paříži vydává skupina jezuitů literární periodikum „Mémoires de Trévoux“. V roce 1704 je Mons. Karel de Tournon jmenován vizitátorem na Východě kvůli řešení otázky ritů. Již v roce 1707 zakázal čínské rity. V roce 1711 podle žádosti Kongregace prokurátorů Tamburini, generální představený jezuitů, přísahá naprostou poslušnost Klimentu XI.. Kongregace pro „Propaganda Fidei“ v roce 1723 zakazuje přijímat na Východě novice Tovaryšstvu Ježíšovu, protože zde praktikovali čínské rity. Papež Inocenc XIII. toto rozhodnutí mění na pohrůžku a požaduje, aby generální představený Tamburini do tří let podal důkazy o poslušnosti Tovaryšstva Ježíšova. Mezitím ale Inocenc XIII. umírá a nově zvolený papež Benedikt XIII. tyto tresty ruší. V roce 1742 bula „Ex quo singulari“ Benedikta XIV. zavrhuje čínské rity.⁵⁵

V roce 1750 dohoda mezi Portugalskem a Španělskem dává Portugalsku svrchovanost nad redukcemi v Uruguay. Indiáni se brání se zbraní v ruce. Pombalo za to jezuitu kritizuje. 2. dubna 1758 je papežským breve jmenován kardinál Soldanha, Pombalův spojenec, vizitátorem Tovaryšstva Ježíšova v Portugalsku. 2. května je breve sděleno jezuitům v Lisabonu a již 15. května kardinál Soldanha vydává obsáhlý spis, který je výsledkem jeho vizitace. Nato dojde od 19. ledna do 3. září 1759 ke konfiskaci jezuitského majetku

⁵³ Tamtéž, str. 18 – 19.

⁵⁴ Tamtéž, str. 19 – 20.

⁵⁵ Tamtéž, str. 22 – 24.

v Portugalsku a jeho koloniích. Jezuité jsou vyhoštěni, 250 je uvězněno v pevnosti sv. Juliána.⁵⁶

1. prosince 1764 Ludvík XV. ruší Tovaryšstvo Ježíšovo ve Francii. 7. ledna 1765 je vydána bula „Apostolicum pascendi“, která znovu potvrzuje Tovaryšstvo a jeho institut. 27. února 1767 jsou vyhoštěni jezuité ze Španělska a jeho kolonií. V roce 1772, po prvním dělení Polska, se Bílá Rus s 200 jezuitu ve 4 kolejích a 14 misií dostává pod ruskou vládu.⁵⁷

Rok 1773 patří mezi nejtragičtější pro Tovaryšstvo Ježíšovo. Na naléhání západoevropských královských dvorů vydává papež Klement XIV. breve „Dominus ac Redemptor noster“, jímž oficiálně ruší Tovaryšstvo Ježíšovo v celé církvi. řádu.⁵⁸

13. srpna se schází komise kardinálů, aby rozhodla o formě uvedení breve v účinnost. 16. srpna je breve sděleno P. Riccimu, který tím přestává být generálním představeným Tovaryšstva Ježíšova. 18. srpna komise kardinálů vydává apel jak zveřejnit breve. Breve má přečíst každý diecézní biskup, nebo jeho řádný zmocněnec v každém jezuitském domě na území jeho diecéze. 19. září Ignacy Massalski, biskup z Vilna, se rozhodne prozatím breve nezveřejnit. V rakouském záboru Polska je řád na přelomu září a října rozpuštěn, v Polsku a v Litvě je rozpuštěn v listopadu. V roce 1776 Fridrich II. povoluje vyhlásit breve. V pruském záboru je řád rozpuštěn - ve Slezsku v roce 1776 a ve vlastním Prusku v roce 1780. Ve Slezsku přesto bývalí jezuité žijí ve svých domech až do roku 1800. V Portugalsku v roce 1777 je po 18 letech věznění propuštěno 53 jezuitů, kteří přežili z 250 uvězněných v roce 1759. Již 30. července 1804 papež Pius VII. potvrzuje řád v království „Obojí Sicílie“. Tovaryšstvo Ježíšovo je papežem oficiálně povoleno pro ostatní státy v roce 1814.⁵⁹

Do roku 1773 se hovoří o „prvním Tovaryšstvu“ a od roku 1814 se mluví o „druhém Tovaryšstvu“. řádu.⁶⁰

Zrušení řádu v roce 1773 mělo nejmenší negativní dopad na Tovaryšstvo Ježíšovo v Bílé Rusi, kam se do roku 1814 přesouvá prakticky veškeré dění tohoto řádu. Carevna Kateřina II. v roce 1773 neuděluje placet papežskému breve „Dominus ac Redemptor noster“ a 25. října je

⁵⁶ Tamtéž, str. 24 – 25.

⁵⁷ Tamtéž, str. 25

⁵⁸ URL: <<http://www.jesuit.cz/historie.php>> [cit. 2009-03-20].

⁵⁹ ALTRICHTER, Michal (ed.), *Jezuité v historickém přehledu*. Velehrad 2002, str. 26 – 27.

⁶⁰ URL: <<http://www.jesuit.cz/historie.php>> [cit. 2009-03-20].

P. Stanislaw Czerniewicz jmenován viceprovinciálem pro jezuitské domy pod svrchovaností Ruské říše. V roce 1776 tomuto viceprovinciálovi odpovídá papež Pius VI. na jeho žádost o instrukce na řešení obtížné situaci, mimo jiné těmito slovy: „...výsledek tvých modliteb, jak já předvídám a ty toužíš, může být šťastný...“. Již dva roky na to – 9. srpna 1778 papež prostřednictvím kongregace „De Propaganda Fide“ uděluje biskupovi Bílé Rusi, Siestrenczewiczovi plnou moc regulovat, znovu sjednocovat a znovu zakládat řeholní řády ve své diecézi. Carevna toto zmocnění schvaluje a nařizuje, aby jej bylo použito pro zřízení noviciátu T.J.. 30. července 1779 Siestrenczewicz vydává pastýřský list, kterým zřizuje noviciát T.J.. 6. července 1782 Kateřina II. podepisuje nařízení arcibiskupovi Siestrenczewiczovi, aby jezuitům oznámil, že si mají zvolit generálního vikáře.⁶¹

První generální kongregaci v Polocku na Bílé Rusi svolává na 10. října 1782 P. Czerniewicz. Tentýž den je odhlasováno, že otcové z provincií, kde bylo „klementinské breve“ vyhlášeno, mají plné volební právo na kongregaci. 17. října je na kongregaci P. Stanislaw Czerniewicz zvolen prvním stálým generálním vikářem v Polocku. 12. března 1783 biskup Jan Benislavski, koadjutor arcidiecéze Mogilevské, jedná s Piem VI. mimo jiné o jezuitech. Referuje, že žijí podle svého institutu a „na rozkaz carevny si zvolili generálního představeného“, jak o tom referuje v dopise daném 24. července v Polocku. „Když to Svatý Otec slyšel, potvrdil tento status a volbu generálního představeného, která proběhla. V roce 1798 papež Pius VI. znovu „soukromě“ schvaluje jezuity v Rusku. 7. března 1801 nový papež Pius VII. vydává breve „Catholicae fidei“, kterým mimo jiné P. Kareu kanonicky potvrzuje jako prvního generála Tovaryšstva Ježíšova v Polocku, a stanoví, že představení Tovaryšstva v Rusku nadále ponesou titul generál. Stalo se tak na přání cara Pavla I. Druhým generálem se stává Gabriel Gruber a třetím a posledním generálem v Polocku se stává Tadeusz Brzozowski, který je od 7. srpna 1814 devatenáctým generálem Tovaryšstva Ježíšova.⁶²

⁶¹ ALTRICHTER, Michal (ed.), *Jezuité v historickém přehledu*. Velehrad 2002, str. 26 – 28.

⁶² Tamtéž, str. 28 – 30.

Tabulka č.1: Přehled Generálních kongregací a generálních vikářů SI (- Tovaryšstva Ježíšova) a generálů SI v Polocku

GK v Polocku – poř. čís.	Doba konání generální kongregace (GK) v Polocku	Generální vikář (GV)/ generál (G) v Polocku	Funkční doba generálního vikáře/generála
1.	10.10. – 18.10.1782	Stanislaw Czerniewicz – GV	17.10.1782 – 18.7.1785
2.	1.10. – 13.10.1785	Gabriel Lenkiewicz – GV	18.7.1785 – 21.11.1798
3.	7.2. - 15.2.1799	František Xaver Kareu – GV	21.11.1789 – 7.3.1801
4.	16.10. – 26.10.1802	František Xaver Kareu – G	7.3.1801 – 11.8.1802
5.	8.9. – 19.9.1805	Jeroným Wichert – GV	11.8. – 22.10.1802
		Gabriel Gruber – G	22.10.1802 – 7.4.1805
		Antonín Lustyg – GV	7.4. – 14.9.1805
		Thaddaeus Brzozowski – G	14.9.1805 – 7.8.1814

ALTRICHTER, Michal (ed.), Jezuité v historickém přehledu. Velehrad 2002, str. 28 – 30.

7. srpna 1814 papež Pius VII. vydává bulu „Sollicitudo omnium Ecclesiarum“, kterou se obnovuje a znovu potvrzuje Tovaryšstvo Ježíšovo a ruší všechna tomu odporující rozhodnutí. Papež slouží mši svatou na oltáři sv. Ignáce v Il Gesù, a potom v kapli Mariánské družiny šlechty. V budově staré generální kurie nechává přečíst svou bulu a jednotlivě přijímá každého ze sto padesáti jezuitů přítomných této slavnosti za člena obnoveného Tovaryšstva. Tím se P. Brzozowski stává devatenáctým generálem. Od 21. července 1773 do 7.srpna 1814 to je 14 991 dnů, kdy bylo Tovaryšstvo Ježíšovo zrušeno. Zrušil ho papež Klement XIV. a obnovil papež Pius VII.⁶³

V roce 1847 jsou jezuité vyhoštěni ze Švýcarské konfederace. Toto usnesení je definitivně zrušeno až v roce 1973. V roce 1848 generál P. Roothaan pro pouliční nepokoje opouští Řím a přemístí se do Marseille. Mnozí jezuité vyhnaní z Itálie odcházejí do misí v Číně a v Americe. V letech 1848 – 1850 P. Roothaan navštěvuje hlavní domy ve Francii a v severní

⁶³ Tamtéž, str. 30.

Evropě. V roce 1850 se vrací do Říma, vychází „La Civiltà Cattolica“ – tím pro Tovaryšstvo Ježíšovo začíná dílo tiskového apoštolátu.⁶⁴

V letech 1859 – 1860 ztrácí Tovaryšstvo Ježíšovo všechny koleje v Itálii, v roce 1873 jsou v Latii zkonfiskovány řeholní domy, proto Generalát přesídlí do Fiesole. V roce 1872 je Tovaryšstvo vyhoštěno z Německé říše. Tento zákon je zrušen částečně v roce 1913 a definitivně roku 1917. V roce 1880 je celá Francouzská asistence rozptýlena. Je tam zkonfiskováno 26 kolejí, 13 seminářů, 29 rezidencí. Druhá vlna v roce 1901 ve Francii navíc vede k uzavření 32 kolejí a k přesunu formačních domů za hranice, 855 jezuitů je nuceno zúčastnit se 1. světové války jako vojáci. 165 z nich padlo. Po válce se situace jezuitů ve Francii zlepšuje.⁶⁵

13. července 1886 papež Lev XIII. bulou „Dilemus inter alia“ znovu potvrzuje Tovaryšstvo Ježíšovo a jeho institut. V roce 1894 ve Španělsku začínají vycházet „Monumenta Historica SI (- Societas Iesu – Tovaryšstva Ježíšova)“. V roce 1913 je otevřena Katolická univerzita v Tokiu.⁶⁶

18. března 1915 generál P. Ledóchowski, Polák rakouské státní příslušnosti, kvůli válce Itálie a Rakouska přesídlil do Švýcarska. 8. září 1923 je na Dvacáté sedmé generální kongregaci provedena revize řádového práva v návaznosti na nový „Codex iuris canonici“ z roku 1917.⁶⁷

V roce 1928 Generální kurie přesídlila na dnešní adresu – Borgo S. Spirito 4 – nedaleko Vatikánu. V roce 1929 papež pověřil jezuitu řízením vysílání Rádía Vatikán. Papež také svěřuje jezuitům koleje Brasilianum a Russicum. Rok 1929 je také začátkem Tovaryšstva východního ritu.⁶⁸

V roce 1930 redakce „Monumenta Historica SI“ z příkazu P. Ledóchowského přesídlila do Říma. V roce 1932 zřízen Historický institut SI. V roce 1932 je také rozpuštěno Tovaryšstvo ve Španělsku. Je to již třetí vyhoštění od roku 1814. První bylo v letech 1835 – 1856, druhé v roce 1868. 12. března 1933 Pius XI. bulou „Paterna Caritas“ znovu potvrzuje Tovaryšstvo

⁶⁴ Tamtéž, str. 31 – 32.

⁶⁵ Tamtéž, str. 32.

⁶⁶ Tamtéž, str. 33 – 34.

⁶⁷ Tamtéž, str. 33 – 34.

⁶⁸ Tamtéž, str. 33 – 34.

Ježíšovo a jeho institut. V roce 1937 jezuité znovu získávají dům Il Gesù, vychází první svazek „Dictionnaire de Spiritualité“ u francouzských jezuitů.⁶⁹

V roce 1946 začíná nová perzekuce, spojená s nástupem komunismu. Problémy, které měly v roce 1939 obě polské provincie a provincie litevská, se přesunuly do Rumunska, Maďarska a hlavně Československa, kde v březnu 1950 internovali všechny jezuitu. Zasáhly také Jugoslávii a Albánii.⁷⁰

Také deset čínských misií muselo být opuštěno. Část jezuitů odešla na Tajwan, ale mnoho jich zůstalo v čínských komunistických lágrech.⁷¹

V České republice po 40 let komunismu je politická situace pro církve nepříznivá. Protože je církev pronásledována, a často i lidé, kteří o ni projevují větší zájem, tak ubývá věřících.

Tabulka č. 2: Přehled generálních představených Tovaryšstva Ježíšova do roku 1957

Poř.číslo	Generální představený	Od	Do
1.	S. Ignatius de Loyola	19.4.1541	31.7.1556
2.	Diego Laínez	2.7.1558	19.1.1565
3.	S. Franciscus Borgia	2.7.1565	30.9.1572
4.	Everardus Mercurianus	23.4.1572	1.8.1580
5.	Claudius Aquaviva	19.2.1581	31.1.1615
6.	Mutius Vitelleschi	15.11.1615	9.2.1645
7.	Ven. Vincentius Caraffa	7.1.1646	8.6.1649
8.	Franciscus Piccolomini	21.12.1649	17.6.1651
9.	Alexander Gottifredi	21.1.1652	12.3.1652
10.	Goswinus Nickel	17.3.1652	31.7.1664
11.	Ioannes Paulus Oliva	31.7.1664	26.11.1681
12.	Carolus de Noyelle	5.7.1682	12.12.1686
13.	Tirso Gonzales de Santalla	6.7.1687	27.10.1705

⁶⁹ Tamtéž, str. 33 – 34.

⁷⁰ Tamtéž, str. 35.

⁷¹ Tamtéž, str. 35.

14.	Michaelangelus Tamburini	31.1.1706	28.2.1730
15.	Franciscus Retz	30.11.1730	19.11.1750
16.	Ignatius Visconti	4.7.1751	4.5.1755
17.	Aloysius Centurione	30.11.1755	2.10.1757
18.	Laurentius Ricci	21.5.1758	16.8.1773
19.	Thaddaeus Brzozowski	7.8.1814	5.2.1820
20.	Aloysius Fortis	18.10.1820	27.1.1829
21.	Ioannes Roothaan	9.7.1829	8.5.1853
22.	Petrus Ioannes Beckx	2.7.1853	4.3.1887
23.	Antonius Maria Anderledy	4.3.1887	18.1.1892
24.	Lodovicus Martín	2.10.1892	18.4.1906
25.	Franciscus Xavier Wernz	8.9.1906	19.8.1914
26.	Wlodimirus Ledóchowski	11.2.1915	13.12.1942
27.	Ioannes Baptista Janssens	15.9.1946	5.10.1964

ALTRICHTER, Michal (ed.), Jezuité v historickém přehledu. Velehrad 2002, str. 39 – 40.

Tabulka č. 3: Přehled Generálních kongregací Tovaryšstva Ježíšova

GK SJ, poř. Číslo	Doba konání	Generální představený SJ	Účast- níci GK	Počet členů řádu
1.	19.6. – 10.9.1558	Diego Laínez	20	1000
2.	21.6. – 3.9.1565	S. Franciscus Borgia	39	3500
3.	12.4. – 16.6.1573	Everardus Mercurianus	47	3905
4.	7.2. – 2.4.1581	Claudius Aquaviva	57	5165
5.	3.11.1593 -18.1.1594	Claudius Aquaviva	63	8519
6.	21.2. – 29.3.1608	Claudius Aquaviva	64	10640
7.	5.11.1615 -26.1.1616	Mutius Vitelleschi	75	13112
8.	21.11.1645 – 14.4.1646	Ven. Vincentius Caraffa	92	-

9.	13.12.1649 – 23.2.1650	Franciscus Piccolomini	89	-
10.	7.1. – 20.3.1652	Alexander Gottifredi a Goswinus Nickel	86	-
11.	9.5. – 27.7.1661	Goswinus Nickel a Ioannes Paulus Oliva	78	-
12.	22.6. – 6.9.1682	Carolus de Noyelle	85	17655
13.	22.6. – 7.9.1687	Tirso Gonzales de Santalla	89	-
14.	19.11.1696 -16.1.1697	Tirso Gonzales de Santalla	86	-
15.	20.1. – 3.4.1707	Michaelangelus Tamburini	92	19998
16.	19.11.1730 – 13.2.1731	Franciscus Retz	79	-
17.	22.6. – 5.9.1751	Ignatius Visconti	90	22589
18.	18.11.1755 – 28.1.1756	Aloysius Centurione	86	-
19.	9.5.-18.6.1758	Laurentius Ricci	89	-
20.	9.10. – 10.12.1820	Aloysius Fortis	24	1307
21.	30.6. -17.8.1829	Ioannes Roothaan	28	2137
22.	21.6. – 31.8.1853	Petrus Ioannes Beckx	55	5209
23.	16.9. – 23.10.1883	Petrus Ioannes Beckx a Antonius Maria Anderledy	72	11221
24.	24.9. – 5.12.1892	Lodovicus Martín	73	13275
25.	1.9. – 18.10.1906	Fraciscus Xavier Wernz	72	15661
26.	2.2. – 18.3.1915	Wlodimirus Ledóchowski	87	16946
27.	8.9. – 21.12.1923	Wlodimirus Ledóchowski	102	18304
28.	12.3. – 9.5.1938	Wlodimirus Ledóchowski	161	25683
29.	6.9. – 23.10.1946	Ioannes Baptista Janssens	167	28191
30.	6.9. – 11.11.1957	Ioannes Baptista Janssens	185	33732

ALTRICHTER, Michal (ed.), *Jezuité v historickém přehledu. Velehrad 2002, str. 13 – 51.*

Tabulka č. 4: Přehled pontifikátu papežů od vzniku Tovaryšstva Ježíšova do roku 1958

Poř. číslo	Papež	Od	Do
1.	Pavel III.	13.10.1534	10.11.1549
2.	Julius III.	22.2.1550	23.3.1555
3.	Marcel II.	10.4.1555	1.5.1555
4.	Pavel IV.	26.5.1555	18.8.1559
5.	Pius IV.	6.1.1560	9.12.1565
6.	Pius V.	17.1.1566	1.5.1572
7.	Řehoř XIII.	25.5.1572	10.4.1585
8.	Sixtus V.	1.5.1585	27.8.1590
9.	Urban VII.	15.9.1590	27.9.1590
10.	Řehoř XIV.	8.12.1590	16.10.1591
11.	Inocenc IX.	3.11.1591	30.12.1591
12.	Klement VIII.	9.2.1592	3.3.1606
13.	Lev XI.	10.4.1606	27.4.1605
14.	Pavel V.	29.5.1606	28.1.1621
15.	Řehoř XV.	14.2.1622	8.7.1623
16.	Urban VIII.	29.9.1623	29.7.1644
17.	Inocenc X.	4.10.1644	7.1.1655
18.	Alexandr VII.	18.4.1655	22.5.1667
19.	Klement IX.	26.6.1667	9.12.1669
20.	Klement X.	11.5.1670	22.7.1676
21.	Inocenc XI.	4.10.1676	12.8.1689
22.	Alexandr VIII.	16.10.1689	1.2.1691
23.	Inocenc XII.	15.7.1691	27.9.1700
24.	Klement XI.	8.12.1700	19.3.1721
25.	Inocenc XIII.	18.5.1721	7.3.1724
26.	Benedikt XIII.	4.5.1724	21.2.1730

27.	Klement XII.	16.7.1731	6.2.1740
28.	Benedikt XIV.	22.8.1740	3.5.1758
29.	Klement XIII.	16.7.1758	2.2.1769
30.	Klement XIV.	4.6.1769	22.9.1774
31.	Pius VI.	22.2.1775	29.8.1799
32.	Pius VII.	21.3.1800	20.8.1823
33.	Lev XII.	5.10.1823	10.2.1829
34.	Pius VIII.	5.4.1829	30.11.1830
35.	Řehoř XIV.	6.2.1831	1.6.1846
36.	Pius IX.	21.6.1846	7.2.1878
37.	Lev XIII.	3.3.1878	20.7.1903
38.	Pius X.	9.8.1903	20.8.1914
39.	Benedikt XV.	6.9.1914	22.1.1922
40.	Pius XI.	12.2.1922	10.2.1939
41.	Pius XII.	12.3.1939	9.10.1958

ALTRICHTER, Michal (ed.), Jezuité v historickém přehledu. Velehrad 2002, str. 10 – 36. RÁČEK, Blažej,

Církevní dějiny v přehledu a obrazech. Praha 1939.

1.5 Statistická data o počtu jezuitů ve světě v roce 1925, 1926, 1930

V roce 1925 bylo je v celém řádu 9159 kněží, 5758 kleriků, 4259 bratří laiků, dohromady tedy 19.176 členů. Za rok 1925 přibyl tedy 458 členů. Řád byl rozdělen na 37 provincií, rozdělených podle národnosti nebo zeměpisné polohy do 6 větších skupin. Z každé skupiny zastupuje u generálního představeného jeden rádce neboli asistent. V Americe pracuje 10 provincií řádových téměř ve všech státech. Dále provádí jezuité misie v Americe a Evropě. V Asii bylo na misiích zejména v Indii a Číně, dále pak v Africe, Austrálii a na ostrovech v Oceánii. Celkem má Tovaryšstvo na misiích 1.422 kněží, 298 kleriků a 480 bratří laiků, dohromady tedy 2.200 členů.⁷²

V r. 1926 statistika potvrzuje, že procento jesuitů na množství katolíků je nižší v románských zemích, než v zemích anglosaských. Řád jesuitů nejvíce roste a také největšího vlivu nabývá v zemi anglosaských, zejména v USA.⁷³

V roce 1926 byla provincie Polska rozdělena na dvě jezuitské provincie – první je oblast provincie Velkého Polska, ta zahrnuje tři církevní provincie s arcibiskupstvím Hnězdenským, Varšavským a Vilenským v čele. Druhá provincie - Malé Polsko zahrnuje dvě církevní provincie s arcibiskupstvím v Krakově a Lvově. Počátkem r. 1926 měly obě provincie 611 členů, 299 kněží, 195 kleriků, 187 bratří laiků.⁷⁴

Na začátku roku 1926 je 19.569 jesuitů a na začátku roku 1927 je jich již přes 20.000.⁷⁵

V roce 1930 je jezuitů 21 578, z toho je 9 817 kněží, 7 542 kleriků, 4 719 bratří laiků. V zámořských misiích pracuje 2 590 členů, z nichž 1 576 je kněží, 499 kleriků, 515 bratří.⁷⁶

⁷² OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Tovaryšstvo Ježíšovo.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 1, str. 4.

⁷³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – KAŠPAR, Bohumil, Rozvoj T. J. ve Spojených Státech amerických.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 22 - 23.

⁷⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Rozdělení polské provincie ve dvě samostatné prov.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 57.

⁷⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Vzdělávání Tovaryšstva Ježíšova v roce 1927.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 1.

⁷⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Nynější stav Tovaryšstva.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 27.

2. Vzdělávací snahy Tovaryšstva Ježíšova zejména na území dnešní České Republiky v letech 1926 - 1930

Kromě své pastorační a misijní činnosti je Tovaryšstvo Ježíšovo aktivní v mnoha oblastech vědy, kultury, umění a školství. Pro své působení zakládal řád řeholní domy, které se podle svého zaměření rozlišují na - rezidence, koleje – tyto domy jsou určeny k výchově mládeže, profesní domy, semináře – tyto domy se zaměřují zejména na výuku členů řádu, misijní domy, exerciční domy, domy ve kterých se pracuje na vědecké činnosti – „Domus scriptorum“.⁷⁷

Do Čech přišel řád poprvé v dubnu 1556⁷⁸, kdy se prvních 12 příslušníků usadilo na místě poničeného dominikánského kláštera v Praze na Starém Městě u kostela sv. Klimenta.⁷⁹

Nejdříve vybudovaly jezuité na místě dnešního Klementina velkou kolej s kostelem Nejsvětějšího Salvátora. „Collegium Clementinum“ bylo založeno Petrem Canisiem. Roku 1622 jezuité dokonce převzali správu pražské univerzity.⁸⁰

Z Prahy se šířil řád po celé zemi. První domy patřily ještě pod rakouskou provincii. V roce 1623 dochází k vzniku samostatné české provincie, která zahrnovala Čechy, Moravu a Slezsko. Česká provincie existovala až do zrušení řádu v roce 1773. Na jejím území byly následující řádové domy (v závorkách je uvedeno datum založení) - kolej u sv. Klimenta v Praze - Staré Město (1556), rezidence v Plzni (1561 - 1584), rezidence v Třeboni (1566), rezidence v Borovanech (1566 - 1584), kolej u Panny Marie Sněžné v Olomouci (1569), kolej Nanebevzetí Panny Marie v Brně (1578), kolej u sv. Víta v Českém Krumlově (1584), rezidence u Nejsvětější Trojice v Krupce (1587 - 1618), kolej u sv. Ignáce v Chomutově (1590), kolej Nanebevzetí Panny Marie v Jindřichově Hradci (1594 - 1607) - obnovena při kostele Nejsvětější Trojice v roce 1628, rezidence u sv. Anny v Holešově (1615 - 1626), rezidence Sedmibolestné Panny Marie v Bohosudově (1618), rezidence v Žirči (1620), rezidence u sv. Víta v Tuchoměřicích (1621), kolej u sv. Ignáce v Jičíně (1622), kolej u sv. Ignáce v Jihlavě (1624), kolej u sv. Michala ve Znojmě (1624), profesní dům v Praze - Malá Strana (1625), kolej u sv. Jiří v Opavě (1625), rezidence v Řimově (1626), kolej u sv. Barbory

⁷⁷ URL: <<http://www.jesuit.cz/historie.php>> [cit. 2009-03-20].

⁷⁸ / URL: <<http://www.bohemiajesuitica.cz/>> [cit. 2009-03-30].

⁷⁹ URL: <<http://www.jesuit.cz/historie.php>> [cit. 2009-03-20].

⁸⁰ / URL: <<http://www.bohemiajesuitica.cz/>> [cit. 2009-03-30].

v Kutné Hoře (1626), rezidence sv. Františka Xaverského v Opařanech (1627), kolej u sv. Mikuláše v Chebu (1627), kolej u sv. Ignáce v Praze na Novém Městě (1628), kolej Zvěstování Panny Marie v Litoměřicích (1628), rezidence Nanebevzetí Panny Marie v Ústěku (1630), kolej Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové (1632), kolej v Kroměříži (1636 - 1644), kolej Neposkvrněného početí Panny Marie v Klatovech (1637), kolej u sv. Ignáce a sv. Františka Xaverského v Březnici (1640), kolej u sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti (1644), rezidence na Svaté Hoře u Příbrami (1647), kolej Nejsvětějšího Jména Ježíš v Telči (1661), rezidence v Golčově Jeníkově (1652), rezidence v Střelských Hořticích u Strakonic (1654), rezidence Panny Marie ve Staré Boleslavi (1658), rezidence u sv. Bartoloměje v Praze na Starém Městě (1660), rezidence Zvěstování Panny Marie v Tuřanech (1666), rezidence Panny Marie Pomocné v Chlumku u Luže (1668 - 1683), rezidence ve Vrchlabí (1668), rezidence u sv. Anny v Doupově (1770).⁸¹

Kromě toho byly ještě rezidence v Čejkovicích, v Těšíně, v Albrechticích u Kmova, v Cukmantlu a v Zeměticích (1642). Na území Kladenska a Slezska byly ústavy - kolej v Kladsku (1592), kolej v Nise (1622), kolej v Hlohově (1625), kolej v Zaháni (1628), kolej ve Vratislavi (1638) s universitou, kolej ve Svidnici (1630), rezidence ve Vartenberku (1649), kolej v Lehnici, kolej v Tarnovicích (1675), kolej v Břehu (1681), kolej v Opolí, rezidence v Piekarech, rezidence v Hirschberku. V roce 1773 měla česká provincie 1 125 členů. Tímto rokem, kdy je zrušen řád, končí historie české provincie. Bývalý členové řádu odešli do diecézní správy, nebo k vojsku, nebo do výslužby.⁸²

K obnovení jezuitského života od roku 1814, kdy ho znovu potvrdil papež, v Čechách dochází relativně pozdě a navíc domy, které se nacházely na území dnešní České Republiky patřili pod provincii rakouskou, nebo haličskou do roku 1928. Následující domy patřily pod provincii rakouskou (v závorce je uveden den znovuotevření nebo zřízení) - kolej v Bohosudově spolu s gymnasiem a chlapeckým seminářem je zřízena v roce 1853, rezidence u sv. Ignáce v Praze (1866), rezidence Nanebevzetí Panny Marie na Hostýně (1887), kolej Nanebevzetí Panny Marie na Velehradě s probačním domem (1890) a s gymnasiem (v letech 1909 - 1910), rezidence Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové (1905). Ostatní domy

⁸¹ URL: <<http://www.jesuit.cz/historie.php>> [cit. 2009-03-20].

⁸² Tamtéž.

patřily pod provincii haličskou s provinciálem v Krakově - rezidence v Těšíně (1885), rezidence v Cukmantlu (1884, dnes residence Zlaté Hory), rezidenci v Karvině (1896) a rezidenci u sv. Jiří v Opavě (1896). Se vznikem Československa souvisí i vznik československé viceprovincie, která byla na území Československé republiky od roku 1919 do 25. prosince 1928, kdy vznikla československá provincie, jejíž součástí byla Slovenská viceprovincie.⁸³

V roce 1930 má Československá provincie na území dnešní České Republiky tyto domy - rezidenci a exerciční dům v Podmoklech, rezidenci v Českém Těšíně, rezidenci na Hostýně, rezidenci v Hradci Králové, kolej v Bohosudově (též chlapecký seminář), rezidenci v Opavě, kolej v Praze - Bubenči (zal. 1913, též arcibiskupské gymnasium), rezidenci u sv. Ignáce v Praze 2 a papežskou kolej na Velehradě.⁸⁴

Od roku 1925 do roku 1929 je českým provinciálem P. Metod Řihák. Po něm nastupuje od 16. září 1929 P. Leopold Škarek.⁸⁵

V roce 1919 měla Československá viceprovincie při svém vzniku 153 členů, z toho bylo 72 kněží, 29 scholastiků, 52 bratří laiků.⁸⁶

V roce 1926 bylo jezuitů v oblasti Československa už 245. Z toho bylo 116 kněží, 58 kleriků a 71 bratří laiků. Tvořili jednu provincii s 12 domy, z nichž 9 bylo na území dnešní České Republiky a 3 na Slovensku.⁸⁷

V roce 1930 má Československá provincie celkem 271 členů, z toho je 99 kněží, 93 scholastiků, 79 bratří laiků.⁸⁸ Od roku 1919, kdy vznikla Československá viceprovincie je výrazný nárůst scholastiků, z 29 jich je v roce 1930 celkem 93. Mezitím, co je nárůst ostatních příslušníků skupin maximálně dvojnásobný, počet scholastiků je více než trojnásobný.

⁸³ Tamtéž.

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 1 - 2.

⁸⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z řádové kroniky.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 1. OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Radosti a bolesti naší provincie.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, Praha 1930, č. 1, str. 28.

⁸⁷ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Československá provincie.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 1, str. 2 - 4.

⁸⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Radosti a bolesti naší provincie.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 28.

17. dubna 1929 je vyhlášena asistence slovanská, za kterou se odebere do Říma Polák P. Ladislav Jankiewicz. Asistence vzniká seskupením provincií zejména dle stejné národnosti, popřípadě dle teritoria.⁸⁹

⁸⁹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z řádové kroniky.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č.1, str. 1.

2.1 Jednotlivé domy Tovaryšstva Ježíšova

2.1.1 Velehrad

Nejvíce je v Československu v roce 1926 jezuitů na Velehradě u Uherského Hradiště na Moravě – 45 jezuitů.⁹⁰

Tovaryšstvo Ježíšovo Velehrad spravuje od roku 1890. Od té doby zde jezuité měli český řádový noviciát a v něm doplňovali někdy středoškolské vzdělání těch, kteří vstoupili ještě před maturitou.⁹¹

Jezuité měli na Velehradě od roku 1916 školu ve které poskytovali středoškolské vzdělání do šesté třídy mužům, kteří se pak chtěli věnovat misijnímu povolání v nějakém řádu mezi Slovy. Na Velehradě probíhají také exercicie, v roce 1925 se jich účastní 1642 návštěvníků. Exercicie se v roce 1925 konají pro různé skupiny lidí - pro dívky, rolníky, paní, kněze, akademiky, kněze činné ve spolcích, středoškolské studenty, studenty od páté třídy počínaje, železničáře, učitelky, varhaníky, kostelníky, farské hospodyně, ženy, jinochy, odvedence k vojsku. Každoročně se na Velehradě koná sjezd československých bohoslovců.⁹²

V osadě Moravce, která je přes léto navštěvovaná lázeňskými hosty, koná na počátku roku 1926 P. Josef Rybák dvoje exercicie pro chlapce a dívky. Účastní se 35 hochů a 56 dívek.⁹³

Od 30. června do 2. července 1926 se konají velehradské sjezdy, začíná se katechetickým sjezdem. Účastníků je asi 100 a mezi nimi i jezuita P. J. Habeš, který pronesl příspěvek k vývojové teorii. Upřesnil v jaké míře ji lze přijmout z hlediska dogmatického. Na programu sjezdu byly také časové otázky školské a stavovské. 26. června odjeli bohoslovci z Velehradu na prázdniny. 1. a 2. července byli přijímáni muži do 1. třídy. Přijato jich bylo 24, s tím, že se předpokládá přijetí dalších. 27. června byl na Velehradě slavnostně svěcen prapor Orlů velehradských za účasti Orlů v krojích i pozvaných, celkem 300 lidí.⁹⁴

Od 29. března do 1. dubna 1926 se pořádají ve Stojanově exercicie pro veřejné pracovníky politické pod vedením P. Škarka. Zúčastňuje se jich celkem 34 mužů, z toho 3 senátoři, 4

⁹⁰ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Československá provincie.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 1, str. 2 - 4.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Tamtéž.

⁹³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – RYBÁK, Josef, Nové „sanatorium“ na západní Moravě.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 37 - 38.

⁹⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA - TOMEČEK, František, Z ruchu velehradského v červnu 1926.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 21 - 22.

poslanci a 27 sekretářů lidové strany. Na svátek sv. Aloisia se účastní novicové obvyklé třídní pouti na Sv. Hostýn.⁹⁵

Ve Stojanově na Velehradě se pořádaly duchovní cvičení od července do září. Od 26. července do 30. července pro vysokoškolské studující, učitele, profesory a úředníky. Ve stejné době souběžně pro studující všech středních škol od 3. třídy. Tyto exercicie se konaly v klášteře. Od 2. srpna do 6. srpna se pořádaly exercicie pro kněze ve Stojanově. Od 19. srpna do 28. srpna pro kněze spojené s kursem pro vedení duší - dával je P. Alois Stork SJ z Prahy. Od 1. září do 5. září pro úředníky a zaměstnance železniční. Od 25. září do 29. září pro katolické paní a dívky z Velké Olomouce.⁹⁶

V roce 1926 se konají první exercicie pro 13 aktivních důstojníků.⁹⁷

13. února 1927 se první poutí zahajuje slavení 1 100tého narození sv. Cyrila. Mši slouží prelát a senátor František Valoušek z Kroměříže, kázání o sv. Cyrilu, Otcí, Učiteli a Pastýři Slovanů přednesl sekretář Apoštolátu P. František Jemelka. Orli zahráli dramatický kus „Srdce a peníze“ od p. Valouška.⁹⁸

Duchovní cvičení se stále konají ve Stojanově. V lednu se konají dva kursy pro muže, kterých se účastní 101 mužů a jeden pro jinochy, kterých se zúčastní 26. Od 7. do 11. února se konají exercicie pro 154 žen ze „Svazu katolických žen a dívek“ s ústředím v Brně. Druhého kursu pro dívky ze stejného svazu se od 14. do 18. února zúčastní 100 dívek.⁹⁹

26. ledna slaví P. Václav Wirsiga T.J., který je již jedenadvacátý rok novicmistrem, sedmdesátiny.¹⁰⁰ Na Velehradě působí od roku 1924 do roku 1927, pak odchází do Prahy, kde v září 1929 umírá.¹⁰¹

V létě 1927 se ve Stojanově na Velehradě koná mnoho exercicií. Od 4. do 8. května pro úředníky a železničáře, od 16. do 24. května pro vojenské a četnické gážisty, od 23. do 28.

⁹⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Drobné zprávy.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 35 - 37.

⁹⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Duchovní cvičení ve Stojanově na Velehradě.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 40.

⁹⁷ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 62 - 64.

⁹⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 23 - 25.

⁹⁹ Tamtéž.

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=148>> [cit. 2009-04-05].

května pro paní a dámy z měst, od 3. do 6. června pro tovární a zemědělské dělníky, od 13. do 17. června pro členy Mariánských družin.¹⁰²

Na Velehradě se koná slavnost na den sv. Cyrila a Metoděje, odhadovaný počet poutníků je na 80 až 120 tisíc. 20. – 24. července se koná V. kongres unionistický.¹⁰³ Je na něm přítomno asi 20 arcibiskupů a biskupů a mnoho kněží.¹⁰⁴

Další exercicie se konají od 25. do 29. července v klášteře pro středoškolské studenty, od 1. do 5. srpna v klášteře pro středoškolské studenty, od 8. do 12. srpna pro akademiky, učitele a inteligenci vůbec, od 17. do 21. srpna pro studenty nejvyšších tříd a akademičky, od 22. do 26. srpna pro učitelky, od 7. do 11. září pro úředníky a železničáře.¹⁰⁵

Od ledna do října vykonalo duchovních cvičení ve Stojanově a v klášteře na 1800 účastníků. Bylo to 102 kněží, 496 mužů, 26 jinochů, 490 žen, 211 studentů středoškoláků, 76 akademiků a jiné inteligence, 72 studentek, 331 dívek.¹⁰⁶

V roce 1928 se pro dům a nádvoří na Velehradě dovedla pitná voda od ústavu Sester sv. Cyrila a Metoděje pro 25.000 poutníků, pokud se počítá spotřeba 2 litry denně.¹⁰⁷

P. Vincenc Pernička po uzdravení z delší nemoci přesídlil na školní rok 1928/29 na Papežský ústav na Velehrad, kde působí jako učitel němčiny na gymnasiu a jako zpovědník noviců. Je také ředitel Mariánské družiny paní v Přerově. V roce 1929 umírá.¹⁰⁸

Již tradičně probíhají o prázdninách na Velehradě poutě, které mění jeho tvář. Stejně je tomu i v roce 1929. Velehrad navštěvují slovinští orli. Kromě bohoslužeb a další běžné církevní aktivity se ve Stojanově konají také exercicie pro studenty z vyšších ročníků, kteří si mají ujasnit, zda jít po dokončení studia do bohosloví. Učitelky slaví exerciciemi pětadvacetileté konání své družiny. K těmto exerciciím se druží sjezd učitelek a katechetů, který je plný nových podnětů a myšlenek. Na Velehradě se také jako každoročně konají

¹⁰² OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Pořad duchovních cvičení ve „Stojanově“ na Velehradě v době letní r. 1927.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 28.

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 55 - 58.

¹⁰⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Pořad duchovních cvičení ve „Stojanově“ na Velehradě v době letní r. 1927.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 28.

¹⁰⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 55 - 58.

¹⁰⁷ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 62 - 64.

¹⁰⁸ URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=146>> [cit. 2009-04-05].

exercicie kněží. Dále se zde konají exercicie těch, kteří vzdělávají Orly. Dva bývalý žáci konají primice - Augustin Kadlčík v Bilovicích a Černík v Bucholovicích.¹⁰⁹

V roce 1929 přichází na Velehrad P. Otto Ritz a P. Josef Vondra. P. Vondra nejdříve působí jako generální prefekt ústavu sv. Cyrila a Metoda, ale už v průběhu roku 1929 předává prefekturu P. Ritzovi, a sám odchází na Hostýn. Z Velehradu odchází Fr. Marek na místo Fr. Žižkovského na Sv. Hostýn.¹¹⁰

V roce 1929 po pěti letech odchází P. Eman Kubíček z Velehradu do gymnasia v Bubenči. V roce 1929 odchází z Velehradu na Sv. Hostýn P. Karel Pokorný.¹¹¹ V roce 1929 se P. Josef Habeš, po dokončení studií v Římě, stal na Velehradě novým představeným.¹¹² Na podzim studuje 61 žáků na Velehradě v ústavě sv. Cyrila a Metoda.¹¹³

O prázdninách 1930 se na Velehradě účastnilo svátku Sv. Cyrila a Metoděje asi 12 000 lidí. 27. a 28. srpna měli pout' Orli z župy Šilingrovy. V červenci měl primici Eduard Křivánek. V koleji se konala o prázdninách první provinciální kongregace, již se zúčastnilo 24 členů řádu s P. Leopoldem Škarkem provinciálem v čele. Byl konaný sjezd bohoslovců jako jiná léta. 17. srpna konal se sjezd Jednot křesťanských matek, kde se zejména jednalo o dvou otázkách – „Žena a katolická akce“ a „Matka a výchova“. 15 exercičních kursů se konalo na Stojanově. Na podzim studuje na Velehradě 72 studentů.¹¹⁴

V roce 1930 odešel z Velehradu na Sv. Hostýn P. Vladimír Dreiseitel a P. Antonín Eisner.¹¹⁵

¹⁰⁹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 22 - 27.

¹¹⁰ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Dodatečné změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 37 - 38. OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 1 - 2.

¹¹¹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 1 - 2.

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Počet žáků na našich ústavech.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 38.

¹¹⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Paběrky z naší domácnosti.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 20 - 23.

¹¹⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Některé osobní změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 2.

2.1.2 Rezidence na Svatém Hostýně

V roce 1926 mělo Tovaryšstvo kromě kolejí na Velehradě, v Praze – Bubenči a Bohusudově, také domy při chrámech - v Praze II. u sv. Ignáce, v Hradci Králové, v Opavě, v Českém Těšíně, v Podmoklech, kde se teprve začínal dům budovat. Residence byla umístěna také na proslulém poutním místě Mariánském - Sv. Hostýně na Moravě. Bylo střediskem úcty Panny Marie. Členové Tovaryšstva zde vydávali Mariánský časopis „Hlasy svatohostýnské“ a byly stále k službám poutníkům v duchovních věcech - zejména vítali a také zpovídali poutníky. Mše začínala ve 4 hod. ráno.¹¹⁶

Ve školním roce 1925/26 přichází na Sv. Hostýn P. Vincenc Pernička. Je zde superiorem, rektorem poutního kostela a redaktorem „Hlasů svatohostýnských“ a také ředitelem meteorologické stanice. Koná četné exercicie. V době jeho působení do podzimu 1928, kdy odchází na Velehrad, je pod jeho vedením budován poutní dům, opravena střecha kostela, vybudován nový vodovod.¹¹⁷

Fr. Malzer je v roce 1926 vysvěcen na jáhna ve sv. Hostýně, kde koná ze zdravotních důvodů studie na kněze.¹¹⁸

Na svátek Krista Krále je 31. října 1926 posvěcen základní kámen k budoucímu poutnímu domu. S jeho stavbou se začíná v roce 1927.¹¹⁹

V roce 1927 se stal redaktorem časopisu „Hlasy Svatohostýnské“ P. Ferdinand Pokorný, který s vrátil z Ameriky.¹²⁰

P. Josef Bartoník se odebral z Hostýna již po druhé do Holandska a Belgie, aby Čechům, kteří jsou tam zaměstnaní duchovně pomohl.¹²¹ O prázdninách v roce 1928 je podáno na Hostýně 35 988 sv. přijímání.¹²² V roce 1929 odchází Fr. Žižkovský do Bubenče.¹²³ V roce

¹¹⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Československá provincie.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 1, str. 2 - 4.

¹¹⁷ URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=146>> [cit. 2009-04-05].

¹¹⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 23 - 25.

¹¹⁹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 62 - 64.

¹²⁰ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Důležitější změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 30.

¹²¹ Tamtéž.

¹²² OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Co jsme dělali o prázdninách 1928?. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 43 - 44.

¹²³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Dodatečné změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*. 1929, č. 1, str. 37 - 38.

1929 odchází z Velehradu na Sv. Hostýn P. Karel Pokorný. P. Bartoník odchází z Hostýna do Opavy.¹²⁴

V roce 1930 P. Alois Stork nastupuje na místo dosavadního superiora hostýnského P. Jana Vraštila.¹²⁵ Z Velehradu přišli P. Vladimír Dreiseitel, P. Antonín Eisner a do Prahy odešli P. Jan Dvořák, P. Karel Pokorný.¹²⁶

Pouti se v roce 1929 vydařily, konaly se tyto pouti - na oslavu Matky Páně, dále pout' orelská, v říjnu pout' Omladiny. Účastníků bylo vždy na tisíce. V roce 1929 bylo opraveno potrubí, takže v roce 1930 měli poutníci i dostatek vody. V roce 1930 se opravoval kostel. Pořídila se nová omítka průčelí chrámového a věží, vyčistili se kostelní hodiny, mosaikový obraz v průčelí byl obnoven a vyčištěn, také elektrické zvonění se zdokonalilo. Na jaře 1931 postaví státní meteorologický ústav na Poutním domě heliograf, přístroj na měření doby slunečního svitu, a na rozhledně postaví dva anemografy. Jeden bude měřit sílu větru a druhý směr větru.¹²⁷

2.1.3 Praha - Bubeneč

V roce 1926 mezi vzdělávací zařízení patří koleje v Praze – Bubenci. Je zde mužský seminář s vlastním gymnasiem. V Praze – Bubenci je český mužský seminář arcidiecéze pražské a královehradecké. Pokud bylo ještě místo, mohly tam studovat žáci, kteří se nechtěli stát knězi. Externisté tvoří asi třetinu studentů. Všech studentů je 278. Členů řádu je dohromady 21.¹²⁸

Od školního roku 1923/1924 až do konce školního roku 1935/1936 působí P. Zavadský jako profesor v Praze - Bubenci na Arcibiskupském gymnáziu.¹²⁹

¹²⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 1 - 2.

¹²⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Změny představených.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 2.

¹²⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Některé osobní změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 2.

¹²⁷ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – ROZKOŠNÝ, Rudolf, Paběrky z naší domácnosti.. *Ze Sv. Hostýna. Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*. 1930, č. 1, str. 20 - 23.

¹²⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Československá provincie.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 1, str. 2 - 4.

¹²⁹ URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=136>> [cit. 2009-04-05].

P. Závadský, profesor přírodopisu, každý týden chodí buď sám nebo se studenty do přírody a přináší si hmyz, ještěrky, mloky, vodní pavouky a jiná drobná zvířata domů. Tam je živí a pozoruje ve skleněných nádobách. Přišel i na zajímavý objev o Zobonosce hedvábné (*Rhynchites sericeus*). Tato zobonoska si nedělá jako ostatní zobonosky hnízdo, do něhož by nakladla vajíčka, ale jako kukačka klade vajíčka do cizího hnízda Zobonosky dubové (*Attelabus curculionoides*). Toto pozorování uveřejnil profesor v Hlídce r.1924, č. 6.¹³⁰

P. Cyril Jež je rektorem koleje v Bubenči v letech 1924 – 1928. V roce 1928 odchází na Velehrad, kde v roce 1930 umírá. Za svého života sepsal filozofickou monografii „Osobní Bůh a náboženství“, z filozofie antické vydal Aristotelovu kritiku Platonových idejí.¹³¹

P. Jaroslav Ovečka se stal doktorem filosofie v roce 1918, od roku 1918 až do roku 1938, celých dvacet let, vyučuje na arcibiskupském gymnáziu v Praze - Bubenči.¹³²

P. Ovečka, známý zejména z pozdějších let pro překlady ze Španělštiny karmelitánské literatury – známého mystika sv. Jana od Kříže, publikuje již ve dvacátých letech dvacátého století.

V roce 1926 uveřejňuje P. Ovečka v českém bohovědném slovníku článek „Exercicie“, a připravuje Paměti sv. Ignáce, jak je Ignác vypravoval P. Ludvíku Gonzalezovi.¹³³

O letních prázdninách v roce 1926 je P. Jaroslav Ovečka v Santa Cueva, Manrese, aby dokončil dvousvazkový výbor český z listů sv. Ignáce z Loyoly a jeho autobiografii. Pro zpracování knihy si tam v knihovně zapůjčil některé svazky z „Monumenta Historica S.J.“.¹³⁴

P. František Kubiček připravuje do tisku 2. vydání knihy P. Jaroše „Život podle B. S. Páně“. P. Hrubý přeložil divadelní kus od M. Simeona T.J. „Renegát Odero“ pojednávající o bojích španělsko – maurských po dobytí Granady r. 1492. Hru sehráli žáci gymnázia 1. a 2. května. V červnu se konají přijímací zkoušky na gymnázium. Přijato může být nanejvýš něco

¹³⁰ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA – ZÁVADSKÝ, Karel, Zobonoska hedvábná.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 1, str. 32.

¹³¹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Z tábora padlých na vinici Páně.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 17 - 20.

¹³² URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=115>> [cit. 2009-04-05].

¹³³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Drobné zprávy.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 35 - 37.

¹³⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA – OVEČKA, Jaroslav, Z dopisů: Santa Cueva, Manresa, 18. VII. 1926.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 58 - 62.

přes 50 žáků z 300 přihlášených. P. Hrubý jel na prázdniny do Jugoslávie - Travniku, aby se tam zdokonalil v chorvatštině.¹³⁵

Profesorů je na gymnasiu devět a o prázdninách se jezdí zdokonalovat v cizích jazycích do zahraničí a také v Československu působí jako exercitátoři, kazatelé, zpovědníci. O prázdninách dávají pětkrát osmidenní, šestkrát šestidenní a devětkrát třídenní exercicie, tedy přes 512 přednášek. Každý profesor tedy dává v průměru dvoje exercicie a k tomu ještě dostává osmidenní vlastní.¹³⁶

Všech žáků na arcibiskupském gymnasiu je 333, z nich 30 privatistů. Z prefektů odešel z ústavu po dvouletém pobytu P. Bohumil Kašpar, americký Čech, protože byl ustanoven v USA misionářem.¹³⁷

V roce 1926 je ředitel gymnasia Tuček duchovním správcem v Troji v Praze.¹³⁸

V roce 1927 se koná Aloisiánská pouť studujících do Říma, odtud si studenti dovezli družinský prapor posvěcený papežem. Do profesorského sboru, který má 8 doktorů filosofie, přibyl nový „Doktor přírodních věd“ – P. Jan Smrž T.J.. Promovaný byl v Karolinu 1. dubna.¹³⁹

O prázdninách 1927 se konají exercicie orelské, trvají tři dny a je na nich dvanáct mladých účastníků, z nich devět z Michle. Druhé exercicie pro akademiky a inteligenci trvají také tři dny, účastníků je dvacet pět, pravoslavný ruský univerzitní student p. Alexandr Jegorov konvertuje při nich ke katolické církvi.¹⁴⁰

Z žáků, kteří úspěšně ukončili školu jdou studovat dva bohosloví do Prahy, jeden do Říma na Českou kolej, dva do Olomouce, dva vstupují ke křížovníkům v Praze. Kromě těchto maturuje zde také osm scholastiků T.J., kteří studovali nejdříve na Papežském ústavě velehradském a přišli do Bubenče v oktávě. Jeden maturant, klerik františkánského řádu

¹³⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Drobné zprávy.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 35 - 37.

¹³⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – STEJSKAL, Rudolf, Co nemají jesuité?. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 15 - 17.

¹³⁷ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 62 - 64.

¹³⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – STEJSKAL, Rudolf, Co nemají jesuité?. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 15 - 17.

¹³⁹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 23 - 25.

¹⁴⁰ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 55 - 58.

studuje bohosloví na řádovém učilišti v Žilině. Také maturují dva kněží, jeden světský, druhý řádový. Kromě nich maturují v roce 1927 tři dominikánky z Řepčína u Olomouce. V novém školním roce je v Bubenči 338 žáků, z nich 42 privatistů.¹⁴¹

Chemik P. Jan Smrž odjíždí 8. srpna 1928 do Belgie, aby se v Lovani zúčastnil kongresu misiologického a pak v zahraničí koná třetí probaci.¹⁴²

O letních prázdninách v roce 1928 dávají profesori arcibiskupského gymnasia exercicie, 6 exercicií po šesti dnech, 6 po třech dnech, 3 exercicie po osmi dnech, 2 po čtyřech dnech, 1 po pět dní. Sami se účastnili vlastních osmidenních exercicií.¹⁴³

Ze studií v Pullachu u Mnichova přichází od školního roku 1928/29 do arcibiskupského gymnasia v Praze učit Josef Bunda, Otto Ritz a Stanislav Svoboda.¹⁴⁴

V roce 1928 je přijato do konviktu 231 žadatelů. Kromě nich dochází do ústavu 97 žáků a 23 privatistů, kteří konají na ústavě jen zkoušky. Gymnasium má celkem 351 žáků. Poprvé v tomto roce jsou obsazeny všechny ročníky, protože dříve se několikrát nemohli otevřít primy pro nedostatek místa v budově. Žák gymnasia Jan Filip, který je esperantista, psává o esperantu v časopise *Nový Národ*. Také si esperantem dopisuje s Japoncem – Seižiim Yanagiharou, kterého katolictví oslovilo.¹⁴⁵

Od 3. do 8. července 1929 se účastní orelských svatováclavských slavností 700 slovinských Orlů a dále je ubytováno asi 100 tuzemských hostů. Mezi účastníky je i 108 kněží, pro ně je postaveno v horní i dolní kapli 10 provisorních oltářů, aby se mohli vystřídat. S ubytováním a stravováním pomáhají i Sestry a vojáci. Od 21. do 28. července 1929 se koná pod vedením ministra Dr. Noska sociálně – hospodářský kurs pro pracovníky lidové strany. Účastníků je 64. Kromě pana ministra přednáší poslanci Dr. Josef Novák, V. Košek, A. Petr, redaktor Dr. Josef Doležal a řada dalších. Po promluvě zpovídá P. Leopold Škarka, a pak je ve Spořilově sv. přijímání. Kromě jesuitských abiturientů z ostatních 26 maturantů vstupuje

¹⁴¹ Tamtéž.

¹⁴² OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – SMRŽ, Jan, Cestou do třetí probace.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 39 - 41.

¹⁴³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Co jsme dělali o prázdninách 1928?. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 43 - 44.

¹⁴⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Některé změny osobní.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 42 - 43.

¹⁴⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 62 - 64.

14 do bohosloví a to 5 do pražského semináře, 5 do ostatních českých seminářů, 2 ke Křížovníkům a 2 do Želiva k Premonstrátům.¹⁴⁶

V roce 1929 se po pěti letech vrátí P. Eman Kubíček z Velehradu do gymnasia v Bubenči, kde bude vyučovat náboženství a dějepis. P. Jan Smrž, který se vrátil z Francie, začal působit v Praze – Bubenči jako generální prefekt, profesor chemie a matematiky.¹⁴⁷

Na podzim v roce 1929 studuje 225 internistů, 110 externistů a 40 privatistů, celkem tedy 375 žáků.¹⁴⁸ Z jezuitských kleriků, kteří dokončili studia a začali působit ve školním roce 1929/30 je v Bubenči Norbert Zelený, Ladislav Stanovský, František Němec a Otto Linke.¹⁴⁹

V roce 1930 maturovalo v Bubenči 26 žáků, všichni úspěšně. Ze 17 seminaristů volilo 14 kněžské povolání. V roce 1930/31 je v Bubenči celkem 400 žáků, z toho je 232 internistů – bydlí v ústavu a 141 externistů, privatistů je 27.¹⁵⁰

2.1.4 Bohusudov u Teplic

P. Karel Braun S.J. působil jako profesor fyziky v koleji Bohusudov. Určil míru gravitační konstanty, která byla aktuální i v r. 1926, kdy ji použil Dr. Pavel Hyle v „Bureau of Standards USA“ při pokusech směřujících k určení absolutní váhy země.¹⁵¹

V roce 1926 mezi vzdělávací zařízení patřila kolej v Bohusudově - Mariascheině. Byl to mužský seminář s vlastním gymnasiem. Bohusudov byl německý seminář diecéze litoměřické. Seminář navštěvovali i muži z jiných diecézí zejména Němci. Jezuitských profesorů a kněží tam bylo 23, scholastiků 10, bratří laiků 10, všech tedy 43, studujících 321.¹⁵²

¹⁴⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 22 - 27.

¹⁴⁷ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 1 - 2.

¹⁴⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Počet žáků na našich ústavech.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 38.

¹⁴⁹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 1 - 2.

¹⁵⁰ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich škol.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 27.

¹⁵¹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Posmrtné uznání P. Branuna T. J.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 57.

¹⁵² OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Československá provincie.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 1, str. 2 - 4.

11.6.1926 v Bohusudově dokončilo úspěšně 23 oktávánů maturitní zkoušku, nikdo nepropadl.¹⁵³

V roce 1926 322 žáků zahajuje studium. 3. října 1926 se slaví 75ti leté jubileum trvání ústavu. Všechny katolické spolky se zúčastňují bohoslužeb s prapory. Z bývalých žáků přijíždí přes 130 hostů.¹⁵⁴

V roce 1927 zemřel Fr. Stehlíček.¹⁵⁵ 21. června 1927 je v Bohosudově vysvěcen na kněze P. Malzer.¹⁵⁶

V roce 1927 vstupuje do bohosloví všech sedmnáct abiturientů. Žáků je v Bohosudově 300. Do profesorského sboru vstupují P. František Appelt T.J. a Dr. Antonín Stahl T.J..¹⁵⁷

O prázdninách v roce 1928 profesori z gymnasia v Bohosudově dávají dvanáctkrát duchovní cvičení po tři dny, devětkrát po osmi dnech. Sami pak konají ještě vlastní exercicie po osm dní.¹⁵⁸

Od školního roku 1928/29 je dosavadní generální prefekt arcibiskupského gymnasia P. Jan Vraštil poslán jako superior na Sv. Hostýn a od roku 1930 působí v Praze. Jeho dosavadní úřad k vlastním profesorským povinnostem přibral P. Jan Hrubý.¹⁵⁹

V Bohosudově je P. Ondřej Malzer ustanoven ministrem domu (zástupcem rektorovým) na místo P. Jiřího Leyerera, jenž odešel do třetí probace do Heerenbergu v Německu. P. Malzer je také ustanoven ekonomem domu a má učit náboženství na gymnáziu. P. Alois Maier je ustanoven prozatím profesorem filosofie na řádovém ústavě v Pullachu u Mnichova.¹⁶⁰

¹⁵³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Drobné zprávy.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 35 - 37.

¹⁵⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 62 - 64.

¹⁵⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 3, str. 23 - 25.

¹⁵⁶ URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=84>> [cit. 2009-04-05].

¹⁵⁷ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 55 - 58.

¹⁵⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Co jsme dělali o prázdninách 1928?. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 43 - 44.

¹⁵⁹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Některé změny osobní.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 42 - 43. OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Změny představených.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 2.

¹⁶⁰ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Některé změny osobní.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 42 - 43.

V roce 1929 dosavadní rektor bohosudovský P. František Melzer se stává superiorem exercičního domu v Podmoklech. P. Jiří Leyer se vrátil před prázdninami z Holandska do Bohosudova, kde působí jako profesor náboženství.¹⁶¹

V Bohosudově se změnil představený domu, novým rektorem se stal P. Antonín Stahl.¹⁶²

V roce 1928 je v Bohosudově 298 žáků. Přestal vyučovat P. Alois Niederegger, který byl učitelem 49 let, v Bohosudově začal působit před 30 lety.¹⁶³

9. června 1929 na svátek Božského Srdce je v Bohosudově uspořádán eucharistický kongres pro ústecký a teplický vikariát. Mimo bohoslužby se konají náboženská setkání pro různé skupiny lidí - pro mladé muže, dívky, muže a ženy. 18. a 19. června 1929 15 žáků osmé třídy maturují. Všichni si volí stav duchovní. 5 jich vstupuje do bohosloveckého semináře v Litoměřicích, 4 jdou do Hradce Králové, 2 do arcidiecéze Vratislavské (Vidnava), 3 si vybírají T.J. a 1 jde k Františkánům. 2. července 1929 p. Walter Loos, bývalý žák gymnázia, koná v kostele v Bohosudově primici. Po ukončení školního roku se v Bohosudově pod vedením P. Stahla konají exercicie pro studenty z jiných škol. Během prázdnin dává exercicie také profesor Buder, Dinkhauser, Melzer, Skowronek. Skowronek je dával čtyřikrát v exercičním domě v Podmoklech.¹⁶⁴

Po prázdninách je v roce 1929 v biskupském semináři 299 žáků, v první třídě 56.¹⁶⁵

Z jezuitských kleriků, kteří dokončili studia, začali působit ve školním roce 1929/30 v Bohosudově - František Langhans a Adolf Hampl.¹⁶⁶

Ve školním roce 1929/30 maturovalo v Bohosudově 21 žáků, všichni úspěšně. Z 21 seminaristů volilo 19 kněžské povolání. V novém školním roce 1930/31 je v Bohosudově 360 žáků, z toho v první třídě v obou pobočkách 85.¹⁶⁷

¹⁶¹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 1 - 2.

¹⁶² Tamtéž.

¹⁶³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 62 - 64.

¹⁶⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 22 - 27.

¹⁶⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Počet žáků na našich ústavech.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 38.

¹⁶⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, str. 1 - 2.

2.1.5 Residence při kostele sv. Ignáce

Hlavní zásluhu o to, že Tovaryšstvo Ježíšovo působí v Praze u sv. Ignáce, má kněžna Helena Lobkowiczová, dřívější majitelka panství rožďalovického. 23. října 1846 kupuje v Ječné ulici dům (Praha II – 505) se vším příslušenstvím a malou zahradou za 23 000 zl. vedle kostela sv. Ignáce. Tento majetek dá T.J. prostřednictvím provinciála. Vzhledem k obavám církevních kruhů, že trvalý pobyt jezuitů v Praze způsobí nepokoje, mohou ze začátku jezuité do Prahy jen dojíždět dávat exercicie, nemohou zde působit trvale. V roce 1865 přijede do Prahy dokonce 12 jezuitů dávat exercicie do tří kostelů. Tato misie se zdaří, a p. kardinál Schwarzenberg povoluje na žádost provinciála jezuitům usadit se v darovaném domě. 27. května 1866 se nastěhují jezuité trvale do Prahy. Slouží také poprvé v církvi v Praze májovou pobožnost, pracují nejen v kostele a klášteře, ale dochází také často do nemocnic.¹⁶⁸

V letech 1924 – 1929 působí v Praze P. Jan Černý, mimo jiné autor literárních a divadelních her. V roce 1929 umírá.¹⁶⁹

V roce 1925 přichází do Prahy k sv. Ignáci P. František Gold, působí jako německý kazatel, operář, zpovědník, ředitel Mariánské družiny učitelů.¹⁷⁰

V roce 1928 u sv. Ignáce umírá a před smrtí se modlí „Te Deum laudamus“.¹⁷¹

V roce 1926 kromě těchto větších domů (kolejí) mělo Tovaryšstvo domy při chrámech, které nazývalo residence, kde se kněží věnovali kázání, zpovídání, zaopatřování, vedení Mariánských družin apod.. Pražská residence sv. Ignáce patřila k nejaktivnějším. Již tehdy zde sídlil představený celé provincie a šest kněží s domácím představeným (Superiorem) v čele.¹⁷²

V r. 1926 vydaly jezuité drobný spis s názvem: „Chceš býti dokonalý“. Ten popisuje studentovi podmínky, za jakých může být přijat do řádu, aby se v něm stal knězem. Druhý

¹⁶⁷ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich škol.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 27.

¹⁶⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Pražská residence T.J. u sv. Ignáce před šedesáti lety.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 1 - 3.

¹⁶⁹ URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=149>> [cit. 2009-04-05].

¹⁷⁰ URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=145>> [cit. 2009-04-05].

¹⁷¹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 62 - 64.

¹⁷² OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Československá provincie.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 1, str. 2 - 4.

spis vydali jesuité pro muže, kteří nejsou studenty, ale chtějí sloužit Bohu v Tovaryšstvu jako bratři laikové. Ve spise s názvem: „Mám se Bohu zasvětit v řeholi?“ jsou tito muži informováni, co je potřeba k tomu, aby mohli být bratry laiky.¹⁷³

Z Prahy II. do Bohusudova byl přeložen Fr. Heriban jako knihař. Tam má již plné knihařské zázemí. Fr. Jan Svoboda, který studoval v zahraničí byl 25. července 1926 vysvěcen od pana biskupa Sedláka v jeho domácí kapli. Bylo vytisknuto II. vydání knihy P. Storka: „Z Duchovního života“ - 15.000 výtisků.¹⁷⁴

12. září 1926 odjíždí P. Řehoř a P. Ferdinand Pokorný do Ameriky, aby tam konali misie mezi svými krajany. 13. listopadu se z Bohusudova vrátil P. Böhr, aby pokračoval v universitních studiích. Duchovní správou pro německé studující v Praze je počátkem školního roku pověřen P. Albert Hutter. Na oslavu svatořečení sv. Aloise a Stanislava, patronů mládeže, se v listopadu v jezuitských kostelech konají slavnostní bohoslužby.¹⁷⁵

Od 15. listopadu 1926 do 28. března 1927 se za pomoci Mariánské družiny kněží konal kurs pro výchovu laických pomocníků a pomocnic v duchovní správě. Školení má název - „Kurs pro laickou výpomoc v duchovní správě Velké Prahy“. Kurs se koná každé pondělí ve večerních hodinách od 7.00 do 8.30 hod. v kreslárně u sv. Anny. Zájem o kurs je větší, než je možné přijmout účastníků. Kurs úspěšně dokončuje 76 účastníků - 9 pánů, 17 paní a 50 slečen, všichni dostali na závěr frekvenční vysvědčení. Vyučovali - ředitel kursu P. Aloise Storka T.J., P. prof. dr. Josef Čihák, P. Dr. Jan Kaucký - sekretář svazu charity, P. Frant. Krus T.J. - spirituál arcib. kněžského semináře a P. Antonín Postřilhač.¹⁷⁶

Byly probrány tyto otázky:

1. Příčiny náboženského rozvratu v Čechách a zvláště v Praze.
2. Co je laická výpomoc v duchovní správě (laický diakonát). – Jaký má význam. – Jaký poměr k duchovnímu správci.

¹⁷³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – STORK, Alois, K informací o jesuitech.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 34 - 35.

¹⁷⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Drobné zprávy.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 35 - 37.

¹⁷⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 62 - 64.

¹⁷⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Kurs pro laickou výpomoc v duchovní správě Velké Prahy.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 11 - 13.

3. Základem veškeré laické výpomoci je apoštolát dobrého příkladu, modlitby a smír.
4. Pomocníci a pomocnice z ochoty. – Pomocníci a pomocnice z povolání. – Jednota sociálně - karitativních pomocnic v Přerově (JSP).
5. Vlastnosti všech pomocníků a pomocnic v duchovní správě.
6. Organizace farních horlitelů a horlitek, důvěrníků a důvěrnic. – Farní karitativní výbor, jeho složení a jeho činnost. – Dělbá práce v laickém diakonátě.
7. Farní věstník a jeho propagace jako důležitá součástka laické výpomoci.
8. Poučení o farních kartotékách. – Jak vypadají, jak se sestavují, jak se doplňují, jak se vyžitkují k soustavné pastorači.
9. Směrnice pro účelnou organizaci laické výpomoci v duchovní správě.
10. Jak se pastoreje na periferii pařížské pomoci laiků. – Organizace „Laického apoštolátu“ u sv. Michala v Berlíně. – Holandské vzory.
11. Finanční otázka laické výpomoci.
12. Sociální péče soukromá a veřejná. – Různá odvětví sociální péče veřejné. – Chudinská péče v Praze. – Sociální péče o mládež. – Různé ústavy pro tuto péči.
13. Diecesní a zemský svaz karity. – Jeho úkoly. – Konference sv. Vincence. – Spolek sv. Marie Anežky. – Karitativní ústavy.
14. Péče o nemocné v laickém diakonátě. – Péče o umírající. – Péče o nemocné děti. – Kongregace Sester Těšitelek v Rajhradě. – Kdy a jak se hlásí nemocní duchovní správě.
15. Nauka o manželství. – Základní pravdy. – Manželství jako svátost. – Nerozlučnost. – Rozvody a rozluky. – Překážky. – Jak se uzavírá církevní sňatek. – Konference sv. Františka Regise. – Péče o šestinedělky. – Apoštolát nedělní bohoslužby.
16. Sociální a hospodářský rozvrat moderní doby, jeho kořeny a jak bude možno zachránit lidskou společnost.
17. Katolické spolky nepolitické. – Jejich regulace církevní autoritou ve farnostech, v diecézích, v zemích a v celé říši. – Akce katolická v Itálii. – Spolky katolické mládeže. – Svaz katolických žen a dívek. – Sdružení katolických pomocnic v domácnosti. – Nádražní misie. – Organizace katolických úřednic. – Laická výpomoc v duchovní správě spolkové.

18. Sdružení katolických rodičů, jeho význam, úkoly a metody. – Péče o ohroženou mládež. – Boj proti pornografii. – Čeho třeba vědět ze zákona interkonfesijního. – Jak pomáhat k návratům do katolické církve.

19. Farní knihovny. – Propagace katolických novin, časopisů, brožur a letáků. – Dědictví Svatojanské a jeho publikace.

20. Příprava lidové misie. – Propagace exercičního hnutí.

Plánuje se pořádání dalších kursů.¹⁷⁷

V roce 1926 u sv. Ignáce je 6 páterů k duchovní práci, z nich dva pro Němce. Všichni jsou navíc postiženi nějakým menším či větším zdravotním neduhem. Za rok 1926 souhrnně udělali 27 exercicií, z toho jedny třicetidenní, tři osmidenní, čtyři šestidenní, čtrnáct třídních, dohromady to tvořilo 493 promluv. Dále měli promluvy u 52 schůzí, 300 promluv v 17 družinách, které řídili v Praze. Také měli alespoň 180 pravidelných kázání u sv. Ignáce nebo jinde. Zpovědi slyšeli 57 788, nemocných zaopatřili 91, návštěv u nemocných vykonaly 79, svatých přijímání rozdali 145 500. Vydávali družinský měsíčník „Ve službách královny“.¹⁷⁸

V postní době v roce 1927 je velký zájem o jezuitské exercicie. Konají se tedy souběžně na třech místech - v kostele pro paní a dívky, v družinské velké kapli pro akademiky a inteligenci a v malé družinské kapli pro německou státní školu ošetřovatelek, jichž se přihlásilo přes třicet. Ve třetím týdnu postním byly konány v kostele přednášky pro Orly z Prahy.¹⁷⁹

V roce 1927 je jmenován P. Adolf Pelikán Duchovním vůdcem Sdružení katolické mládeže v Čechách. P. Pelikán začne také vést časopis „Dorost“.¹⁸⁰

V roce 1927 přišel z Bratislavy do Prahy k sv. Ignáci P. Josef Wenzel, kde působí do konce života, umírá v roce 1928.¹⁸¹

¹⁷⁷ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Kurs pro laickou výpomoc v duchovní správě Velké Prahy.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 11 - 13.

¹⁷⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – STEJSKAL, Rudolf, Co nemají jesuité?. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 15 - 17.

¹⁷⁹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 23 - 25.

¹⁸⁰ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Důležitější změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 30.

¹⁸¹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Důležitější změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 30.

Od školního roku 1928/29 je P. J. B. Lindworsky z provincie dolnoněmecké, dosavadní profesor v Kolíně nad Rýnem, povolán za řádného profesora psychologie na německou fakultu filosofickou v Praze a bydlí v residenci u sv. Ignáce.¹⁸²

O prázdninách v roce 1928 se pořádají tři kursy pro kněze, které jim mají pomoci zejména v evangelizaci a naučit je, jak zapojit do práce v církvi laiky. Kursy se konají v Praze, na Velehradě a v Brně. V Praze od 9. do 13. července, na Velehradě od 16. do 20. července a v Brně od 20. do 24. srpna. V Praze je účastníků od 50ti do 70ti, na Velehradě od 49 do 120, v Brně obvykle přes 100. Na Velehrad se sjeli účastníci z různých diecézí, i ze Slovenska. V Brně kurs zahajoval biskup Dr. Josef Kupka. Na kursech se probírá referát, který sestavil P. Alois Stork T.J. Ve 20 následujících statí byly vytknuty hlavní myšlenky celého kursu, které pak rozvedli jednotliví referenti, a na závěr byla vždy diskuse.¹⁸³

Témata 20 referátů jsou:

1. Příčiny náboženského úpadku a hlavní směry nápravné práce v KA.
2. Obraz soustavné práce KA ve farnosti.
3. Laická výpomoc v duchovní správě. Druhy laické výpomoci. Poměr k faráři. Vlastnosti laické výpomoci. Poměr k faráři. Vlastnosti laických pomocníků a pomocnic.
4. Výchova laických apoštolů. Svátost biřmování. Exercicie. Třetí řády a Mariánské družiny. Orientační a odborné kursy.
5. Technická stránka farní kartotéky.
6. Jak se připravuje, zakládá, doplňuje a využitkuje farní kartotéka.
7. Redakce a propagace Farního věstníku.
8. Finanční otázka.
9. Zásady pro vedení Farní rady a jejích odborů. Kostelní odbor a jeho funkce.
10. Karitativní odbor Farní rady a jeho funkce. (Ludmila)
11. Školský odbor Farní rady a jeho velmi důležitá funkce.
12. Koncentrace a propagace katolického spolkového života ve farnosti.
13. Soustavná péče o školní mládež ve farnosti.

¹⁸² OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Některé změny osobní.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 42 - 43.

¹⁸³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Pracovní kursy pro kněze o Katolické Akci ve farnostech.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 55 - 56.

14. Soustavná péče o dorost mužský i ženský ve farnosti.
15. Soustavná péče o dělnictvo ve farnosti.
16. Soustavná péče o nemocné a umírající ve farnosti.
17. Soustavná péče o farníky nové a o farníky odcházející.
18. Sanace civilních sňatků a péče o návrat odpadlíků.
19. Soustavný apoštolát tisku ve farnosti. Kolportáž a farní knihovna.
20. Zdroje soustavné informace a jednotné orientace pro faráře a jeho pomocníky.¹⁸⁴

Věřících na pražské periférii stále ubývá, proto se pokusil obrodit nábožensky Velkou Prahu „Výbor pro oslavu jubilea sv. Františka“. Po uplynutí jubilejního roku se zejména z podnětu ministra Dr. Noska pokračovat v činnosti výbor nerozešel. V roce 1928 se přejmenoval na „Dílo blahosl. Anežky Přemyslovny“. Vznik své činnosti oznámil papeži, který byl vznikem výboru potěšen a na podzim poslal dar 100 000 Kč. Výbor se nejdříve snaží zabezpečit na vhodných místech na periférii Prahy vhodné pozemky pro kostely. Podařili se získat pozemky v Kobylisích, na Žižkově, v Nových a Starých Strašnicích, ve Spořilově. Ve Spořilově se má začít už v roce 1929 se stavbou kostela, prozatím tam stojí malý dřevěný kostel. Bohoslužby se zatím konají v malých kapličkách, v soukromých domech, venku. Zájem o mši je různý. Někde přichází jen několik lidí, jinde zas i 20 účastníků a zájemců neustále přibývá.¹⁸⁵

V roce 1928 a 1929 se realizuje přístavba dvou poschodí části jezuitského domu u sv. Ignáce. Staví se na dluh, po jeho zaplacení z výnosy z domu mají připadnout kněžskému dorostu Československé provincie. Residence u sv. Ignáce z toho nemá mít žádný zisk, protože ta má žít z almužen, je to způsob evangelické chudoby, jaký vysloveně žádal sv. Ignác pro domy T.J., kde se nestuduje, ale pracuje pro spásu duší. 2. června 1928 byl v kostele sv. Ignáce vysvěcen na kněze P. Julius Stork T.J..¹⁸⁶

O prázdninách 1929 se konají exercicie pro učitelky, dvakrát pro řeholní sestry, osmidenní pro kněze s kursem pro soustavné vedení duší v duchovním životě, troje třídní pro kněze,

¹⁸⁴ Tamtéž.

¹⁸⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Pražská periferie.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 15 - 20.

¹⁸⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 62 - 64. OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 22 - 27.

při nichž je dvakrát podán návod k soustavné eucharistické výchově mládeže, kurs pro matky a kurs pro slečny. P. Dreiseitel pracuje po prázdninách jako kazatel a katecheta na Velehradě. Redakci družinského časopisu „Ve službách Královny“ dostává na starost P. Ferdinand Nesrovnal, který má také na starosti sekretariát Mariánských družin a družinu mužů a jinochů u sv. Ignáce. Družinu akademiků, učitelek a dívek převzal P. Josef Rybák. Tomu jsou svěřeny také katechetické přednášky v kostele. Německá kázání jsou svěřena P. Leopoldu Fonckovi, který byl dříve ředitelem papežského ústavu biblického v Římě, a je tedy odborníkem na Písmo svaté. P. Krus se řeholními sestrami a Mariánskou družinou pracuje na pražské periferii. Podobně pracuje P. Jan Urban s třetím řádem františkánek. V kostele sv. Ignáce byly v létě umístěny dvě lišty na brožurky náboženského obsahu, o které je velký zájem. Pro eucharistické hnutí mládeže, které začalo fungovat v roce 1928 se vydávají brožurky a tiskoviny. Rytířský sbor sv. Václava má v roce 1929 celkem 350 členů - ligistů a ligistek.¹⁸⁷

V roce 1929 odešel P. Hutter do Bohosudova. Fr. Hampel začal studovat teologii v Innsbrucku.¹⁸⁸

V roce 1930 odešel z Prahy do Opavy P. Josef Vondra. Do Prahy přišel P. Barbaria Angelus z Bratislavy, který v Praze obstarává německou duchovní správu. Ze Sv. Hostýna přišli P. Jan Dvořák a P. Karel Pokorný.¹⁸⁹

2.1.6 Residence v Hradci Králové

Od roku 1920 zde působí jako superior a rektor kostela Panny Marie P. Vincenc Pernička. Ve školním roce 1924/25 je spirituálem v kněžském diecézním semináři. V roce 1925 přesídluje na Svatý Hostýn.¹⁹⁰

V roce 1928 jde P. Josef Vondra po studiích theologických v Lublíně do duchovní správy v Hradci Králové.¹⁹¹

¹⁸⁷ Tamtéž. OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 22 - 27.

¹⁸⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Dodatečné změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 37 - 38.

¹⁸⁹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Některé osobní změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova* 1930, č. 1, str. 2.

¹⁹⁰ URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=146>> [cit. 2009-04-05].

¹⁹¹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Některé změny osobní.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 42 - 43.

V roce 1930 slaví Družina dívek jubileum dvacetileté činnosti. Uspořádala také výstavu v Adalbertinu, byli na ní různé antipendie a parametry, které družina pořídila pro kostel, nechyběli ani družinské knihy, medaile a fotografie.¹⁹²

2.1.7 Residence v Opavě

Základní kámen jezuitského kostela sv. Jiří v Opavě byl položen r. 1676, bohoslužby se v něm začaly konat na svátek sv. Františka Xaverského r. 1681. Kaple byla zasvěcena oběma patronům mládeže sv. Aloisiovi a sv. Stanislavovi v roce svatořečení – roce 1726. Kostel je exteriérem imitací římského kostela Il Gesù, je v barokním slohu. Po zrušení Tovaryšstva konali v něm duchovní správu asi 15 let kněží německého rytířského řádu a po nich minorité až do r. 1896, kdy byl navrácen opět jezuitům. V r. 1926 konal P. Josef Rybák T.J. v kostele přednášku o sv. Aloisiovi.¹⁹³

P. Antonín Ostrčilík působil v Opavě jako superior od roku 1925 do konce svého života v roce 1930.¹⁹⁴ Po něm nastupuje na tento úřad P. Antonín Řehoř, který se vrátil z Ameriky.¹⁹⁵

V Opavě od 14. do 21. března 1926 dávali p. Žák české a p. Zehengruber německé quasi – exercicie trestancům zdejší věznice, z nichž 75 přijalo sv. svátosti.¹⁹⁶

V roce 1927 na místo P. Zehengruberů přišel P. Karel Juerschik pro duchovní potřeby německého obyvatelstva.¹⁹⁷

Tovaryšstvo chystá monografie o jesuitském kostele sv. Jiří v Opavě. Plánuje se také oprava interiéru kostela.¹⁹⁸

P. Bartoník odchází v roce 1929 z Hostýna do Opavy.¹⁹⁹

¹⁹² OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Paběrky z naší domácnosti.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 20 - 23. OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Paběrky z naší domácnosti.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1931, str. 48 - 53.

¹⁹³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – OSTRČILÍK, Antonín, Kostel sv. Jiří v Opavě.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 55 - 56.

¹⁹⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z tábora padlých na vinici Páně.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 17 - 20.

¹⁹⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Změny představených.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 2.

¹⁹⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Drobné zprávy.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 35 - 37.

¹⁹⁷ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Důležitější změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 30.

¹⁹⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 55 - 58.

V roce 1929 se vydává mnoho hlučínských brožurek, přes 300 „Neděl“ se prodá každou neděli u kostelních dveří, v červenci se navíc prodává 500 výtisků brožurky „Sv. Václav a Dítka“, dále se prodává Bible, Životy Svatých, v srpnu 50 brožur o sv. Vianneym, atd.. Jezuité chodí také navštěvovat nemocné a chudé, rozdělili si je podle ulic. Každou středu odpoledne se schází děti na dětské besídce, hrají hry venku s míčem, atd. Díky tomu zájem dětí o náboženský život vzrostl natolik, že 24. července se jich vypravilo 253 na pouť u Panny Marie v Hrabyni, kromě toho asi 30 dospělých, kteří byli dětem ku pomoci.²⁰⁰

V roce 1930 přišel do Opavy P. Josef Vondra z Prahy.²⁰¹

2.1.8 Residence v Českém Těšíně

Dne 15. srpna 1926 je ustanoven superiorem P. František Vídenský. Dřívější P. superior Josef Koska se vrátil do polské provincie a pak byl poslán jako misionář do Cernauti - Černovic.²⁰²

O vánocích 1926 pořádá jezuita P. Jan Vladislavský přednášky z misií a to nejen česky, ale i německy a polsky. V lednu 1927 o sv. Terezii česky a polsky pro veřejnost. V dubnu také o sv. Terezii v kině v Jablunkově. V Karvině dává polské exercicie. Kromě každodenního zpovídání a nedělních kázání vede čtyři Mariánské družiny, Apoštolát Srdce Páně, spolek Zelatorů a Zelatorek, bratrstvo Dobré smrti a Zitek.²⁰³

V Českém a Polském Těšíně koná páter opětovně pro velký úspěch přednášku o sv. Františku Serafinském. Všechny jeho přednášky jsou obohaceny o promítání obrázků.

Dřívější superior P. Josef Kostka je od léta superiorem v Černovicích v Rumunsku. Kromě běžné duchovenské práce pořádá také exercicie.²⁰⁴

¹⁹⁹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 1 - 2.

²⁰⁰ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 22 - 27.

²⁰¹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Některé osobní změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 2.

²⁰² OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 62 - 64.

²⁰³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 23 - 25.

²⁰⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 55 - 58.

V roce 1929 se u dveří kostela prodávají knihy – české, německé a polské.²⁰⁵ Družina ministrantů – „Legio angelica“, která byla v Českém Těšíně založena, se rozvíjí, v roce 1930 má už 28 členů.²⁰⁶

2.1.9 Residence v Podmoklech

Pro residenci a exerciční dům v Podmoklech jsou zatím stručné plány. P. Juerschik se snaží zajistit materiální podporu. Nový P. superior Artur Brunner je po něm instalován 13. června 1926.²⁰⁷

V roce 1927 je již hotov exerciční dům, P. Brunnerovi pomáhá v práci P. František Ressel s dvěma bratry laiky.²⁰⁸ Do konce roku 1930 bylo již na exerciciích v Podmoklech 1000 účastníků.²⁰⁹

V roce 1927 se koná šestnáct exercicií, například pro kněze od 22. do 28. srpna.²¹⁰

V listopadu 1928 přebírají správu exercičního domu řeholnice sv. Karla Boromejského, jezuité nadále budou mít jen duchovní vedení a budou organizovat exercicie.²¹¹

V roce 1929 dosavadní rektor bohosudovský P. František Melzer se stává superiorem exercičního domu v Podmoklech.²¹²

V roce 1930 se P. Brunner Arthur vrátil do rakouské provincie, k níž patřil, a na jeho místo nastupuje P. František Ressel. Z Rakouska se do naší provincie do Bratislavy vrátil P. Karel Dotzauer.²¹³ Při výměně kněží platí obvykle v katolické církvi, že když určitý počet kněží z jednoho působiště odchází, tak se na něj vrací zas stejný počet kněží z jiných míst.

²⁰⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 22 - 27.

²⁰⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Paběrky z naší domácnosti.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 20 - 23.

²⁰⁷ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Drobné zprávy.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 35 - 37.

²⁰⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Důležitější změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 30.

²⁰⁹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Paběrky z naší domácnosti.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 20 - 23.

²¹⁰ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 55 - 58.

²¹¹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 62 - 64.

²¹² OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 1 - 2.

²¹³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Některé osobní změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 2.

2.2 Významná česká jezuitská literatura z let 1925 - 1930

Mezi nejznámějšími díly, která napsali nebo přeložili čeští jezuité, byla v roce 1925 vydána:

1. FINN, Francis J., *Krok za krokem*. Přeložil P. Jaroslav Ovečka SI. Brno 1925.
2. SPÁČIL, Bohumil, *Pravoslavná teologie a možnost unie s východními církvemi*. Praha 1925.
3. RYBÁK, Josef, *Sv. Petr Kanisius z Tov. Jež.: učitel církevní*. Svatý Hostýn 1925.²¹⁴

Následující díla napsali nebo přeložili čeští jezuité a byly vydány v roce 1926:

1. RYBÁK, Josef, *Panna Maria v plánu stvoření a její působení na lidstvo*. Praha 1926.
2. ZÁVADSKÝ, Karel, *Nynější krise evoluční teorie*. Brno 1926.
3. ČERNÝ, Jan (ed.), *Sv. Alois z Gonzagy*. Praha 1926.
4. LEPKA, Josef, *Sv. Alois a jeho životní program*. Svatý Hostýn 1926.
5. OVEČKA, Jaroslav, *Exercicie*. Praha 1926.²¹⁵

Následující dílo bylo vydáno roku 1927:

1. ŠKAREK, Leopold, *Život svatého Aloise z Gonzagy: patrona mládeže*. Olomouc 1927.²¹⁶

Knihy s spisy od českých jezuitů z Československé provincie vydané v roce 1929 jsou:

1. *Paměti sv. Ignáce z Loyoly*. Přeložil a poznámkami opatřil P. Jaroslav Ovečka SI. Praha 1929.
2. RÁČEK, Blažej, *Československé dějiny*. Praha 1929.
3. PAGANI, Antonín, *Alžběta Canori Mora*. Přeložil P. Jan Černý SI. Praha 1929.
4. RYBÁK, Josef, *Vade mecum*. Praha 1929.
5. RYBÁK, Josef, *Nedej zahynouti nám ni budoucím*. Praha 1929.
6. RYBÁK, Josef, *Co sluší uvážiti o sv. Janu Nepomuckém*. Praha 1929.
7. RYBÁK, Josef, *Pod ochranu tvou se utíkáme*. Praha 1929.²¹⁷

Knihy s spisy od českých jezuitů z Československé provincie vydané v roce 1930 jsou:

²¹⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Knižní publikace naší provincie.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 38 - 40.

²¹⁵ Tamtéž. OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – STORK, Alois, K informaci o jesuitech.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 2, str. 34 - 35.

²¹⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – STEJSKAL, Rudolf, Co nemají jesuité?. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 15 - 17.

²¹⁷ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Knihy s spisy od členů naší provincie v poslední době vydané.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 39 - 40.

1. PELIKÁN, Adolf (ed.), *Mladý katolík*. Praha 1930.
2. ŽÁK, František, *Pán a Ježíš Kristus. Díl I. Osoba Pána Ježíše Krista*. Opava 1930.
3. ŽÁK, František, *Pán a Ježíš Kristus. Díl II. Dílo Pána Ježíše Krista*. Opava 1930.
4. SPÁČIL, Bohumil, *Život Krista Pána Podle čtyř evangelií. I. – IV. svazek*. Praha 1930.
5. ŠKAREK, Leopold, *Pod praporem Královny nebes*. Praha 1930.²¹⁸

²¹⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA, *Nové knihy našich.. Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1931, str. 62 - 63.

2.3 Čeští jezuité na studiích

Mnoho jezuitů bylo také mimo provincii, v jiných zemích a provinciích řádu. Byli to především studenti teologie a filozofie.

V roce 1926 4 studenti studovali v Belgii ve francouzském domě v Enghienu , 3 v Innsbrucku, 1 v Krakově, 1 v N. Sączu v Polsku a 10 v Pullachu u Mnichova. Dále dva kněží doplňovali své vzdělání v zahraničí. Jeden v Belgii ve Florennes - P. Ferdinand Pokorný a druhý ve Vídni. Vlastní studijní domy pro vyšší studie provincie ještě neměla. Dva kněží byli také v Římě - P. Bohumil Spáčil vyučoval na orientálním unionistickém ústavu a P. Karel Silva - Tarouca byl zaměstnán vědeckými pracemi v archivu ve Vatikánu.²¹⁹

V roce 1926 P. Appelt odjíždí do Vídně do třetí probace.²²⁰ Probace je v té době třístupňová. Tuto tzv. třetí probaci konají kněží T.J. po skončení studií, ta se co do cvičení podobá zkouškám a pracím noviciátu.²²¹

P. Alois Maier jede do Říma připravit se na profesuru filosofie. P. Stahl po dokončení státní zkoušky v listopadu odjíždí za P. Appeltem.²²²

Na Velehradě v r.1926 byli tito novici:

- klerici - Feřt Václav, Wamser Josef, Kraus Albert, Nemeškal Pavel, Pitrun Bernard, Ševela Karel, Bittner Josef, Fritschka Alois, Kowarsch Maximilian - dočasně ve Sv. Ondřeji v Korutanech,

- laici - Coufal Antonín, Kalwar Alfons, Vaněk Karel, Buran Štěpán, Přerovský Štěpán, Marek František, Moudrý František, Bauer Gustav, Reitmeier Jiří, Woerfel Rudolf, Andraschko Jan - poslední 4 roky ve Sv. Ondřeji v Korutanech.²²³

Ve školním roce 1927/28 studují čeští jesuité:

- v Římě na universitě Gregoriánské se připravují na profesuru filosofie P. Alois Maier a P. Josef Habeš,

²¹⁹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Československá provincie.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 1, str. 2 - 4.

²²⁰ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 62 - 64.

²²¹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Z dopisů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 58 - 62.

²²² OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Z našich domů.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 62 - 64.

²²³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽIŠOVA, Z našeho noviciátu.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 42.

- v Praze na universitě studují pro gymnasium v Bohusudově - dějepis a německou literaturu P. Josef Boehr 3. rok, klasickou filologii P. Josef Just 1. rok,
- v Bratislavě na universitě studuje dějepis a slovenskou literaturu P. Viktor Šichta 1. rok,
- v Innsbrucku, Tyroly, studují teologii P. Ferdinand Nesrovnal 4. rok a Josef Neumann 3. rok,
- v Pullachu u Mnichova, Bavorsy, studují filosofii 3. rok - Josef Bunda, Josef Jaentsch, Antonín Lepka, Robert Rehnelt, Otto Ritz, Stanislav Svoboda; 2. rok - František Langhans, 1. rok - Karel Forster, Otto Linke, František Němec,
- v Krakově, Polsko, filosofii studují 2. rok - Jan Grom, Klement Korbačka, Jan Schmidt, Ladislav Stanovský, Stanislav Weisz Naegel; 1. rok - Vojtěch Bartoš, František Bayer, Adolf Hampel, Hugo Vaníček, František Vlk,
- v Lublíně, Polsko, teologii studují 4. rok - P. Josef Vondra; 2. rok Vojtěch Vrbata; 1. rok - Bruno Restel,
- v Enghien, Belgie, teologii studují P. Štěpán Polóny; 3. rok - Josef Weber; 1. rok - František Tietze,
- v Eegenhovenu u Lovaně, Belgie, filosofii studují 2. rok - Valer Závorský, Norbert Zelený; 1. rok - Augustin Baar, Albert Kraus, Jakub Rabušic,
- v Lovani, Belgie, teologii studuj 1. rok Josef Weisz Naegel,
- v Maastrichtu, Holandsko, teologii studují 1. rok - Eduard Křivánek, Antonín Pietschmann,
- v Oudenboschu, Holandsko, filosofii studují 1. rok - František Šilhan, Josef Wamser.²²⁴

Ve školním roce 1927/28 mají čeští jesuité v noviciátech - na Velehradě 9 kleriků (z toho je jeden kněz) a 10 bratří laiků, v Trnavě 10 kleriků (mezi nimi je jeden kněz) a 5 bratří laiků.²²⁵

Ve školním roce 1928/29 jsou na studiích:

- v Korutanech ve sv. Ondřeji na 10 měsíční probaci P. Ferdinand Nesrovnal,
- v Amiensu je profesor chemie a matematiky P. Jan Smrž také na probaci,
- v Heerenbergu, Německo, je P. Jiří Leyerera na třetí probaci v Německu,

²²⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Kde jsou naši klerikové na vysokých studiích.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 1.

²²⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, V noviciátech máme noviců.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 1.

- v Lovani dokončují bohoslovecké studium FF. Josef Jaentsch, František Gun, Antonín Lepka,
- v Innsbrucku studují P. Jan Gallas, P. Vendelin Sahulčík, FF. Felix Stejskal a Robert Rehnelt,
- v Pullachu u Mnichova studují FF. Václav Feřt, Maxmilian Kowarsh,
- v Krakově studují FF. Josef Bittner, Štěpán Bugar a Jan Juhász.²²⁶

Ve školním roce 1928/29 mají čeští jesuité v noviciátech - na Velehradě 12 kleriků a 5 bratří laiků, v Trnavě 10 kleriků.²²⁷

Celkem se vzdělává v cizině 47 členů provincie Československé. Z toho jesuitů je v Belgii 11, ve Francii 1, v Holandsku 4, v Německu 9, v Polsku 15, v Rakousku 6 a v Římě 1.

V noviciátu je v tomto školním roce Maxmilián Prokop v Mittelsteine, v Německu, dále pak začíná noviciátem na Velehradě Antonín Bajer, Jan Daněček, Jan Hoffmann, František Juránek, Adolf Kajpr, Karel Majvald, Vojtěch Pešek, Otto Polach, Alois Raška, František Skyba a František Srubek. Jako bratr laik vstupuje na Velehrad Antonín Knot. Změny jsou v letošním školním roce také u laiků. Fr. Jan Andraschko, Martin Beňo a Štěpán Buran odchází do Bohosudova a z Bohosudova se vrací na Slovensko do Trnavy FF. Michael Heriban a Jan Lošonský. Fr. Jan Kyselica a Alois Marko jsou přeloženi do Ružomberku a Fr. Adam Podmáka a Vendelin Patúc odtud do Bratislavy. Fr. Josef Revaj se stává prefektem studentů v Ružomberku.²²⁸

Ve školním roce 1929/30 jsou na studiích:

- v Korutanech ve sv. Ondřeji na dokončení teologických studií - P. Josef Neumann a P. Vendelin Sahulčík,
- v Eegenhovenu u Lovaně, Belgie – filosofická studia - Oskar Renner, Edmund Richter a Bernard Pitrun,
- v Krakově – studují filosofii - Josef Botor, Josef Čačko, Pavel Nemeškal, Karel Ševela,

²²⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Některé změny osobní.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 42 - 43.

²²⁷ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 1 - 2.

²²⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Některé změny osobní.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 42 - 43.

- v Lublínu v Polsku – dokončují teologická studia - Klement Korbačka, Jan Schmidt, Josef Bunda, Stanislav Svoboda,

- v Enghienu v Belgii – dokončují teologická studia - Jan Grom a P. Guga.²²⁹

Ve školním roce 1929/30 mají čeští jesuité v noviciátech - na Velehradě 6 kleriků a 4 bratři laikové, v Trnavě 2 klerikové a 5 bratří laiků.²³⁰

Ve školním roce 1930/31 jsou na studiích:

- v Korutanech ve sv. Ondřeji konají třetí probaci P. Jan Vladislavský a P. Josef Just,

- v Muensteru v Německu koná třetí probaci P. Pelikán,

- v Innsbrucku konají studia bohoslovecká – P. Antonín Pietschmann, Norbert Zelený, Jakub Rabušic, František Vlk,

- v Enghienu, Belgii koná bohoslovecká studia František Langhans,

- v Maastrichtu v Nizozemí koná bohoslovecká studia František Šilhan,

- v Lovani v Belgii studuje bohoslovec Václav Feřt,

- v Lublinu v Polsku koná studia bohoslovecká Josef Wamser,

- v Eegenhovenu studuje filosofii Adolf Kajprt,

- v Nimvegách v Nizozemí studují filosofii Maxmilián Prokoph a Jan Sarnal,

- v Krakově v Polsku studují filosofii Jan Braniš a Otha Polách,

- v Pullachu v Bavorsku studuje filosofii František Srubek,

- na Hostýně studuje filosofii Augustin Baar.²³¹

Ve školním roce 1930/31 vstoupilo do noviciátu na Velehradě 12 noviců, celkem je na Velehradě 25 noviců.²³²

²²⁹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Změny v provincii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 1 - 2.

²³⁰ Tamtéž.

²³¹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Kam se odebrali letos naši mladí lidé na studie?. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 27.

²³² OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Paběrky z naší domácnosti.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1930, č. 1, str. 20 - 23.

2.4 Základní evangelizační působení jezuitů

Souhrnně v roce 1925 vykonaly jesuité v Československu - kázání a konferenčních řečí 3896, zpovědí 400 039, promluv v družinách Mariánských 1 289, misií 109, zaopatřili 1 013 nemocných, sv. přijímání podali v jesuitských kostelech 877 003, exercicií 218, exhort při schůzích kněžstva 153.²³³

Jezuitští kněží tráví prázdniny zpravidla dáváním exercicií pro různé stavy jako kněze, studující, učitele a ctihodné sestry v klášteřích. Vedle pravidelné duchovní správy s obvyklými kázáními a promluvami v družinách dávají kněží Československé provincie v červenci a srpnu 1926 71 třídních, 8 pětidenních, 19 šestidenních, 25 osmidenních, a 1 třicetidenní duchovní cvičení. Za těchto 597 exercičních dní je prosloveno přes 2400 přednášek, tedy průměrně téměř 40 exercičních přednášek denně.²³⁴

Kněží T.J. v Československu vykonaly za rok 1927 - kázání 2 612, zpovědí 397 218, promluv v Mariánských družinách a spolcích 2 352, misií 72 – z toho 42 osmidenních nebo šestidenních a ostatních 30 bylo po 3 nebo více dnech, 1090 nemocným byly uděleny Sv. svátosti, sv. přijímání bylo přineseno do 1191 příbytků.²³⁵

Konalo se také mnoho exercicií. Bylo dáno celkem 194 exercicií v ústraní - uzavřené exercicie, z toho 122 bylo třídních, 32 šestidenních, 19 osmidenních, 8 trvalo dva a půl dne, 5 čtyři dny, 7 pět dnů a 1 byly třicetidenní. Těchto exercicií se zúčastnilo 464 kněží, 205 řeholníků, 495 kleriků studujících teologii, 269 akademiků nebo akademicky vzdělaných pánů, 623 mužů, 874 studujících střední školy, 210 jinochů. Z žen se účastnilo exercicií - 207 učitelek, 980 žen, 1236 dívek, 2170 řeholnic.²³⁶

Veřejných exerciciích, které se konaly v kostelech nebo kaplích se konalo 39 a zúčastnilo se jich přibližně 8 000 lidí. V jednotlivých kategoriích se účastnilo - exercicií pro muže 2090, pro dívky 2060, akademiky 22, učitelky 50, pro všechny 4260. Dále se konalo 192 rekolekcí kněžských, které byly doplněny o přednášky.²³⁷

²³³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – STEJSKAL, Rudolf, Co nemají jesuité?. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 1, str. 15 - 17.

²³⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Jesuitské prázdniny.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1926, č. 3, str. 46 - 47.

²³⁵ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Některá data z činnosti našich kněží v roce 1927.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 43.

²³⁶ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Některá data z činnosti našich kněží v roce 1927.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1928, č. 2, str. 43.

²³⁷ Tamtéž.

V roce 1928 o misijní neděli se v jesuitských kostelech v Československé provincii vybralo na misie 8 893,30 Kč, z toho na území dnešní České Republiky 6 691,85 Kč. Misií osmi nebo šestidenních bylo vykonáno 41, z toho 21 na českém území, 18 na Slovensku a 2 mino republiku. Při nich bylo vyzpovídáno asi 54 000 lidí a sv. přijímání přijalo přes 115 000 lidí.²³⁸

Souhrnně se v roce 1928 dávalo v celé provincii exercicií konaných v ústraní 222, z toho 178 v českých domech. Exercicie tak dostalo 608 kněží, 278 řeholníků, 526 kleriků, 615 mužů laiků, 1592 jinochů, 2297 řeholních sester, 270 světských učitelek, 592 žen, 3049 dívek, 411 žen a dívek společně.²³⁹

²³⁸ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, Drobnosti.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 38 - 39.

²³⁹ Tamtéž.

2.5 Misie českých jezuitů do zahraničí

P. Alois Koláček pořádá v roce 1927 pastorační návštěvu Čechů, kteří žijí ve Francii. Pořádá pro ně v Paříži různé přednášky. Setkává se také s biskupem Chaptalem, pověřeným duchovní správou všech cizinců v Paříži, dále s p. Hanušem, sociálním referentem v ústředí čsl. spolků - zvaném československá kolonie. V Chalette pořádá P. Koláček také přednášky, kázání, katecheze pro děti, v předměstí města Nantes pořádá přednášku. Další přednášky pořádá v Lensu a okolí. Tato oblast je známá nezájmem o náboženství. Kromě hlavní městské farnosti v Lensu navštěvuje P. Koláček také farnosti předměstské, pojmenované podle čísel důlních jam „na devítce“, „jedenáctce“, „dvanáctce“, kromě těchto také okolní místa Sullammines, Noyelles, Mericourt-Coronnes a Miricourt-sous Lens, Fouquieres, Billy Montigny, Rouvrio a Harnes. Realizuje sotva 50 zpovědí za 15 dní. Na přednášku přichází nejvýš 30 osob, někdy třeba i nikdo. Snaží se i o pastorační práci dětí. Podaří se mu přemluvit jedny rodiče, aby děti nechali pokřtít.²⁴⁰

Na týden přijíždí pomoci s pastorační prací také P. Adolf Pelikán.²⁴¹

Na podzim v roce 1926 podniknou čeští jesuité P. Antonín Řehoř a P. Ferdinand Pokorný misii do USA mezi česky mluvícími obyvateli. Provádí běžnou duchovenskou činnost – kázání v českém jazyce, zpovědi apod. Také pořádají exercicie. S kázáními v anglickém jazyce jim pomáhá americký rodák P. Bohumil Kašpar T.J.. Duchovní akce jsou naplánovány až do konce roku 1929.²⁴²

Na misiích zámořských je v roce 1927 jen jeden kněz – P. Jan Drábek. Je v Jižní Americe.²⁴³

P. Jan Drábek S.J. v roce 1929 je přeložen ze Sao Leopolda do hlavního města Porto Alegre v Brazílii, kde působí jako profesor zeměpisu, dějepisu brazilského, náboženství, fyziky, geometrie atd.. Vyučovací hodiny má 20. Také vypomáhá v duchovní správě

²⁴⁰ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – KOLÁČEK, Alois, Z pastorační návštěvy Čechů ve Francii.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 33 - 38.

²⁴¹ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – PELIKÁN, Adolf, Týden mezi krajany v Pas de Calais.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 38 - 40.

²⁴² OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA, České misie v Americe.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 58 - 59.

²⁴³ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – VRAŠTIL, Josef, Účast staré české provincie Tovaryšstva Ježíšova na zámořských misiích.. *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1927, č. 2, str. 30 - 33.

v neděli. Žáků na státním gymnázium je 800. Stát je škole příznivě nakloněn, sám pan prezident Dr. Getulio Vargas má na gymnáziu dva syny.²⁴⁴

²⁴⁴ OTCOVÉ A BRATŘÍ TOVARYŠSTVA JEŽÍŠOVA – SPÁČIL, Bohumil, Z jiných provincií: Porto Alegre. (Brasílie). *Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova*, 1929, č. 1, str. 27 - 28.

Závěr

Diplomová práce začíná stručným nástinem protikatolicky orientované doby 16. století, do které vstupuje sv. Ignác z Loyoly, který zakládá nový řád – Tovaryšstvo Ježíšovo. Tento mladý politicky i materiálně dobře situovaný muž nemá vůbec zapotřebí stát se chudým mnichem, ale pro lásku ke Kristu, která ho náhle v jeho kritické situaci v nemoci zasáhla se rozhodne zasvětit svůj život Kristu. Členové jeho řádu pak ještě mnohokrát zasáhnou do politické situace ve světě, zejména přátelstvím s vlivnými lidmi, není to ale zdaleka vždy ku slávě Boží.

Tato práce obsahuje také životopis sv. Ignáce z Loyoly a sv. Františka Xaverského, který byl podobně jako sv. Ignác výraznou charismatickou osobností a navíc měl velkou duchovní hloubku. Sv. František Xaverský je znám pro své úspěšné misie do východní Asie – zejména Indie a Japonska. Vzdělává katechety z původního obyvatelstva a také zakládá školy. Klade důraz na nenásilné láskyplné vedení pohanů k Bohu, a přitom na ponechání mu původní kultury a zvyků, které mnohdy nepovažuje za špatné. Sám uplatňuje požadavek sv. Pavla „všem se stát vším“. Klade důraz na to, aby misionáři patřili k nejkvalifikovanějším a nejkvalitnějším kněžům. Vzdělává katechety z původního obyvatelstva a také zakládá školy.

Oba mniši jak sv. Ignác, tak sv. František spolu s dalšími pěti druhy - savojským Petrem Fáberem, Mikulášem Bobadillim z Kastelánska, Portugalcem Šimonem Rodriguezem a Diegem Laynezem a Alfonzem Salmeronem stály u zrodu Tovaryšstva Ježíšova. 15. srpna 1534 všichni skládají na Montmartru v Paříži slib chudoby a čistoty. Protože se nemusí příliš zajímat o materiální zázemí, tak můžou více vykonat pro slávu Boží a pro spásu duší. 27. září 1540 potvrzuje papež Pavel III. Tovaryšstvo Ježíšovo jako řád a již v roce 1542 řád otvírá první dvě koleje pro vlastní studenty v Coimbře a Padově. Tovaryšstvo Ježíšovo se už od založení věnuje vzdělávání. Sv. Ignác dokončil v roce 1552 kompletní řádovou ústavu, která se jmenuje Konstituce ve stejném roce je založena další řádová kolej „Collegium Romanum“. V roce 1552 sv. Ignác souhlasí, že T.J. zřídí v Římě kolej pro formaci diecézního kléru pro německou oblast s názvem „Collegium Germanicum“, později takto vzniknou i další koleje pro Anglii, Řecko, atd.. V roce 1556, kdy sv. Ignác umírá a Tovaryšstvo existuje zhruba 20 let má řád už 67 řádových domů. V roce 1568 se začíná stavět chrám a dům „Il Gesù“. Od roku

1583 do roku 1591 sestaví jezuité v Římě obecná pravidla jezuitského školství „Ratio studiorum“ a v roce 1584 jsou kanonicky založeny Mariánské družiny. V roce 1593 je přijat dekret, dle kterého se mají jezuitští pedagogové v teologii přidržet sv. Tomáše Akvinského a ve filosofii Aristotela. Pod filosofii v této době již spadaly také některé dnešní přírodní vědy. Problematiku dnešních přírodních věd ale Tovaryšstvo Ježíšovo neřešilo, protože se jimi nezabýval Aristoteles.

Jezuité se kromě školství zabývají také vědou a snaží si upevnit a rozšířit svou moc, tak dochází v roce 1773 k zrušení řádu papežem Klementem XIV. na naléhání západoevropských královských dvorů. Přechodně zůstává Tovaryšstvo na Bílé Rusi. Po 14 991 dnech, 7. srpna 1814 papež Pius VII. znovu obnovuje Tovaryšstvo Ježíšovo.

Z tabulek v práci je zřejmé, že za doby působnosti 27 generálních představených Societas Iesu se vystříдалo 40 papežů. Do údajů nepočítám období let 1773 – 1814, kdy bylo Tovaryšstvo oficiálně zakázáno. Dá se z toho vyvodit, že řád byl poměrně dynamický, zastoupený mladými lidmi.

V roce 1929 papež pověřil jezuitu řízením vysílání Rádía Vatikán. V roce 1929 papež také svěřuje jezuitům koleje Brasilianum a Russicum. Jezuité do roku 1950 také vydávali četná periodika a knihy, z nejznámějších – „La Civiltà Cattolica“, „Monumenta Historica SI“, „Dictionnaire de Spiritualité“, „Acta Sanctorum“, „Mémoires de Trévoux“.

V době komunistických režimů ve střední Evropě dochází k snížení zájmu o církve a o řeholní povolání, a důsledkem toho je úbytek členů jezuitského řádu, který se odráží až do dnešní doby.

V hlavní části popisuji v práci to, čím čeští jezuité přispěly při vzdělávání zejména na území dnešní České Republiky od roku 1926 do roku 1930. Původně jsem chtěla zmapovat období let 1900 – 1950, ale vzhledem k tomu, že by práce byla velkého rozsahu, tak jsem se rozhodla období zkrátit. Diplomová práce také stručně popisuje historii jednotlivých jesuitských domů, které byly centry veškerého dění. Na to navazuje pojednáním o vzdělávání jezuitů v letech 1926 – 1930 v jednotlivých domech.

Do Čech přišel řád poprvé v dubnu 1556, kdy se prvních 12 příslušníků usadilo na místě poničeného dominikánského kláštera v Praze na Starém Městě u kostela sv. Klimenta.

Pro své působení zakládalo Societas Iesu řeholní domy, které se podle svého zaměření rozlišují na: koleje – tyto domy jsou určeny k výchově mládeže, semináře – tyto domy se zaměřují zejména na výuku členů řádu, rezidence, exerciční domy, profesní domy, misijní domy, domy ve kterých se pracuje na vědecké činnosti – „Domus scriptorum“.

Se vznikem Československa souvisí i vznik československé viceprovincie, která byla na území Československé republiky od roku 1919 do 25. prosince 1928, kdy vznikla samostatná československá provincie, jejíž součástí byla Slovenská viceprovincie.

V roce 1930 má Československá provincie na území dnešní České Republiky tyto domy - papežskou kolej na Velehradě, rezidenci na Hostýně, kolej a chlapecký seminář v Bohosudově, kolej a arcibiskupské gymnasium v Praze - Bubenči, rezidenci u sv. Ignáce v Praze, rezidenci v Hradci Králové, rezidenci v Opavě, rezidenci a exerciční dům v Podmoklech, rezidenci v Českém Těšíně.

V roce 1926 bylo jezuitů v oblasti Československa už 245. Z toho bylo 116 kněží, 58 kleriků a 71 bratří laiků. V České Republice bylo 9 domů. V roce 1930 má Československá provincie celkem 271 členů, z toho je 99 kněží, 93 scholastiků, 79 bratří laiků. V České Republice bylo 10 domů. V letech 1926 – 1927 se vybudovala residence a exerciční dům v Podmoklech. Do konce roku 1930 zde bylo uskutečněno již 1000 exercicií. Ostatní domy a koleje existovali již dříve.

Nejvíce bylo v Československu v roce 1926 jezuitů na Velehradě u Uherského Hradiště na Moravě – 45. Byl českým řádovým noviciátem a školou ve které se poskytovalo středoškolské vzdělání do šesté třídy mužům, kteří se pak chtěli věnovat misijnímu povolání v nějakém řádu mezi Slovany. Kromě toho se na Velehradě zejména o prázdninách konaly četné exercicie pro různé stavy – v roce 1925 se jich účastnilo 1642 návštěvníků, sjezd československých bohoslovců, sjezd učitelek, katechetické a jiné sjezdy. Na sjezdech jsou přednesy četné přednášky, například jezuita P. J. Habeš pronesl příspěvek k vývojové teorii. Upřesnil v jaké míře ji lze přijmout z hlediska dogmatického. Začátkem prázdnin se na Velehradě koná slavnost na den sv. Cyrila a Metoděje. V roce 1930 na ni přišlo 12 000 lidí. Na podzim v roce 1930 studuje na Velehradě 72 studentů.

Dalším zejména poutním místem byla residence na Svatém Hostýně na Moravě. Byla střediskem úcty Panny Marie - členové Tovaryšstva zde vydávali Mariánský časopis „Hlasy svatohostýnské“ a byly stále k službám poutníkům v duchovních věcech - zejména vítali a také zpovídali poutníky.

V roce 1926 mezi vzdělávací zařízení patří koleje v Praze – Bubenči. Byl zde mužský seminář s vlastním gymnasiem. Pokud bylo ještě místo, mohly tam studovat žáci, kteří se nechtěli stát knězi. Externisté tvoří asi třetinu studentů.

Jezuité publikují také četná díla. P. Cyril Jež, který v Bubenči vyučoval v letech 1924 – 1928 sepsal filozofickou monografii „Osobní Bůh a náboženství“, z filozofie antické vydal Aristotelovu kritiku Platonových idejí. P. Ovečka, známý zejména z pozdějších let pro překlady ze Španělštiny karmelitánské literatury – známého mystika sv. Jana od Kříže, publikuje již ve dvacátých letech dvacátého století. V letech 1926 - 1930 uveřejňuje P. Ovečka v českém bohovědném slovníku článek „Exercicie“, a připravuje „Paměti sv. Ignáce“. Žák gymnasia v Bubenči Jan Filip, který je esperantista, psává o esperantu v časopise Nový Národ.

Profesorů je na gymnasiu devět a o prázdninách se jezdí zdokonalovat v cizích jazycích do zahraničí a také v Československu působí jako exercitátoři, kazatelé, zpovědníci. Všech žáků na arcibiskupském gymnasiu je 333 v roce 1926/1927. Ve školním roce 1930/31 je v Bubenči celkem 400 žáků.

V roce 1926 mezi vzdělávací zařízení patřila kolej v Bohusudově, vzdělávajících zde bylo 43, studujících 321. Ve školním roce 1930/31 je v Bohusudově již 360 žáků. Jsou zde konány také exercicie, které jsou typické pro jezuitský řád.

V roce 1926 kromě těchto větších domů (kolejí) mělo Tovaryšstvo domy při chrámech, které nazývalo residence, kde se kněží věnovali kázání, zpovídání, zaopatřování, vedení Mariánských družin apod.. Pražská residence sv. Ignáce patřila k nejaktivnějším. Již tehdy zde sídlil představený celé provincie. Pro velký úspěch bylo vytisknuto II. vydání knihy P. Storka „Z Duchovního života“ - 15.000 výtisků. Vydává se také družinský měsíčník „Ve službách královny. V letech 1926 – 1927 se konal kurs pro výchovu laických pomocníků a pomocnic v duchovní správě, který úspěšně absolvovalo 76 účastníků. Byl kladen důraz na

dobrý křesťanský příklad laiků, modlitbu, smír. Byla navržena možnost laikům účastnit se na farním věstníku, péči o chudé, nemocné, umírající, možnost zapojit se do různých katolických spolků, propagaci katolických brožur a novin.

Všeobecně se i dnes katolická církev snaží zapojit laiky. Jezuité také vedli Sdružení katolické mládeže v Čechách. Navíc v roce 1928 P. Stork připravil také kursy pro kněze, které se konaly v Praze, na Velehradě a v Brně. Kursy měly kněze naučit, jak evangelizovat a zapojit laiky do práce v církvi. Kladen byl důraz na svátost biřmování, exercicie, třetí řády, Mariánské družiny.

V Opavě se v roce 1929 se vydalo mnoho hlučinských a jiných brožurek, přes 300 „Neděl“ se prodalo každou neděli u kostelních dveří.

V Českém Těšíně pořádal v letech 1926 – 1927 jezuita P. Jan Vladislavský přednášky z misíí a o sv. Terezii.

V letech 1926 – 1930 studují někteří čeští jezuité také v zahraničí – v Innsbrucku, Krakově, Lublíně, Pullachu, Florennes, Enghien, Lovani, Amiensu, Korutanech ve sv. Ondřeji, Heerenbergu, aj., čímž se zdokonalují v cizích jazycích. Někteří jsou zde také na třetí probaci. Noviciátu se můžou účastnit na Velehradě, bývalo jich v jednom školním roce kolem 20.

Čeští jezuité jezdili vzdělávat také do zahraničí - P. Jan Drábek SI v roce 1929 působil v Brazílii v hlavním městě Porte Alegre jako profesor zeměpisu, dějepisu brazilského, náboženství, fyziky, geometrie.

Pokud budou mít někteří studenti zájem, tak na práci můžou navázat. Bylo by vhodné ji doplnit o historii jesuitů na území dnešní České Republiky, a dále o jesuitské vzdělávání snahy v letech 1900 – 1925 a 1931 – 1950.

Křesťanské církve se v této diplomové práci mohou inspirovat jak jednotlivými životopisy sv. Ignáce a sv. Františka Xaverského, tak jednotlivými činy českých jezuitů v letech 1926 – 1930. Pro jezuitu je typické kromě běžných povinností – kázání, zpovídání, podávání svátostí, také konání exercicií, různých kursů, přednášek, a také vydáváním velkého množství vlastní, ale hlavně přeložené literatury.

Seznam použitých pramenů

Archivní materiály

Zprávy z Československé provincie Tovaryšstva Ježíšova. Provinciální prokuratura T. J., Praha II., Ječná 2. Praha, 1926 - 1931.

Sekundární literatura

ALTRICHTER, Michal (ed.), *Jezuité v historickém přehledu.* Velehrad 2002.

ČORNEJOVÁ, Ivana, *Tovaryšstvo Ježíšovo: jezuité v Čechách.* Praha 2002.

KYRALOVÁ, Marie (ed.), *František Xaverský (1506 – 1552): výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu.* Velehrad 2005.

MIKULÁŠEK, František, *Jezuité kdysi a dnes.* Praha 1994.

RÁČEK, Blažej, *Církevní dějiny v přehledu a obrazech.* Praha 1939.

Elektronické dokumenty

URL: <<http://www.bohemiajesuitica.cz/>> [cit. 2009-03-30].

URL: <<http://www.jesuit.cz/historie.php>> [cit. 2009-03-20].

URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=84>> [cit. 2009-04-05].

URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=115>> [cit. 2009-04-05].

URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=136>> [cit. 2009-04-05].

URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=145>> [cit. 2009-04-05].

URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=146>> [cit. 2009-04-05].

URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=148>> [cit. 2009-04-05].

URL: <<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=149>> [cit. 2009-04-05].

Summary

Vzdělávací snahy českých jezuitů v 1. polovině 20. století

Educational Aims of Czech Jesuits in the 1st half of the 20th Century

Jitka Pokorná

My thesis, entitled: „Educational Aims of Czech Jesuits in the 1st half of the 20th Century“, describes the Jesuit education. The work begins with a brief outline of anti - catholic period in the 16th Century, period, in which St. Ignatius of Loyola founded a new religious order – Society of Jesus. There are also biographies of St. Ignatius of Loyola and St. Francis Xavier, both monks, that were at the beginning of Society of Jesus.

I also mentioned in brief the basic historical data of the Jesuits untill the year 1950. Tables show the basic data of the individual Superiors General, General Congregations and reign periods of the Popes of Roman Catholic Church.

In the main part of the work, I described how the Czech Jesuits were contributing to the education, especially in the territory of today's Czech Republic in the period from 1926 to 1930.

In thesis, there is also briefly described the history of individual Jesuit Associations, which were centers of all Jesuit events. This is followed by depiction of Jesuit educational events in the period from 1926 to 1930, in particular in the territory of today's Czech Republic.

My goal was to point out how Jesuits educated in the period from 1926 to 1930 and how could eventually some of the best Jesuit educational strategies be applied today, not only in the Catholic Church. During preparation of thesis, I worked with available literature and also materials from the Czech Jesuit archive.